

“ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,”

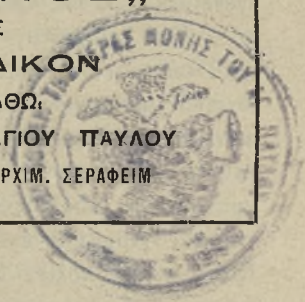
Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ.

ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Υποταγή τῶν Ἀγιορειτῶν εἰς τοὺς σουλτάνους τῶν Ὀθωμανῶν Μουράτ Β' καὶ Μωάμεθ Β' τὸν Πορθητὴν. Εὐνοια τῶν μοναρχῶν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Οἱ Ἀγιορεῖται ὑπετάγησαν εἰς τὸν σουλτάνον Μουράτ Β' μικρὸν πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης (1430), εἴτε εἰς Ἀδριανούπολιν μεταβάντες πρὸς τοῦτο, εἴτε εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς Μακεδονίας.

Κοινῶς φρονεῖται ὅτι οἱ Ἀγιορεῖται ὑπετάγησαν εἰς τὸν Πορθητὴν ἐν Ἀδριανουπόλει πληρώσαντες καὶ 14.000 φλωρία πρὸς ἀναγνώρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς διότι κυροῦται διὰ νεωτέρων φερμανίων, ἀλλ' οἱ Ἀγιορεῖται ἀνενέωσαν τότε τὴν ὑποταγὴν των.

Φερμάνιον τοῦ σουλτάνου Μωάμεθ Β' τοῦ Πορθητοῦ, γεγραμμένον Ἑλληνιστὶ καὶ δοθὲν εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου ἐξ Ἀδριανουπόλεως τῷ ἔτει 1452 ὅπως μὴ ἐνοχλοῦν αὐτοὺς οἱ μοναχοὶ τῶν ἄλλων Μονῶν εἰς τὰ ἐν Συθωνίᾳ μετόχια αὐτῶν λέγει ῥητῶς εἰς τὸν πρῶτον τοῦ Ὄρους καὶ ἅπαντας τοὺς μοναχοὺς ὅτι νὰ φυλάττωσιν αἱ Μοναὶ τὰ ὄρια των καθὼς ἐχωρίσθησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μακαρίτου πατρὸς αὐτοῦ. Σαφῶς λοιπὸν φαναιροῦται ὅτι οἱ Ἀγιορεῖται ὑπετάγησαν εἰς τὸν Μουράτ Β' τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν

ἐγένετο κύριος τῆς Θεσσαλονίκης καὶ λοιπῆς Μακεδονίας. (1)

Οἱ Ἀγιορεῖται «πρῶτοι ὑποταχθέντες» ὡς λέγουν φερμάνια νεώτερα, ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν εἵνοιαν καὶ προστασίαν τῶν ἰσχυρῶν μοναρχῶν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἀναγνωρισθέντων πάντων τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ τῶν προνομίων ἅτινα ἔκκεκτηντο πρότερον. Ὁ σουλτάνος Σελὶμ Α' ὁ κατακτητὴς τῆς Αἰγύπτου κλπ. (1512-1520) λέγεται ὅτι ἐξέδραμε μέχρις Ἑλλησπόντου καὶ Ἄθω καὶ ἐκείθεν δι' Ἀδριανουπόλεως ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Σώζεται δὲ εἰς τὴν Μονὴν Ξηροποτάμου περιεργότατόν τι χάρτιον αὐτοῦ.

Ὅλοι οἱ μονάρχαι τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ 1912 παρέσχον δαψιλῶς τὴν εἵνοιαν καὶ προστασίαν αὐτῶν πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος, σοφῶς θεωροῦντες αὐτό, χώραν ἱερὰν ἐν τῇ ὁποίᾳ νυχθημερόν εὐλογεῖται τὸ θεῖον ὄνομα καὶ ὡς εὐρύτατον καταφύγιον τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ξένων, τῶν ἀποκαρτερούντων καὶ τῶν θλιβομένων κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου.

Ἀναρίθμητα εἶναι εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὰ αὐτοκρατορικὰ φερμάνια εἰς τὰ ὁποῖα διαφαίνεται ἡ μεγάλη μέριμνα καὶ ἡ εὐμένεια τῶν μοναρχῶν τούτων ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Ὄρους πρὸς τήρησιν τοῦ καθεστώτος καὶ ἀπονομῆν τοῦ δικαίου. Νομίζομεν ὅτι ἤδη εἶναι ἐνδεδειγμένη ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε ἡ μετάφρασις τῶν πολυαρίθμων αὐτῶν φερμανίων καὶ λοιπῶν Ὀθωμανικῶν τίτλων.

Ἐφεξῆς θ' ἀκολουθήσωμεν διάφορον διαίρεσιν τῆς ὕλης πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἀναγνώστου.

Προσήλωσις τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς τὸ ἀρχηγεῖον τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς. Φορολογία καὶ ἀσυδοσία.

Χασεκῆς - Μουχασίλης - Καϊμακάμης.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους μετὰ τὴν ὑποταγὴν εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς εἶναι πλουσία, ἀλλ' εἰς τὴν παρούσαν συνεπιτιμῆ-

(1) Εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Παύλου σώζεται καὶ ἐν ἄλλο φερμάνιον λίαν ἐφθαρμένον καὶ Ἑλληνιστὶ γεγραμμένον καὶ αὐτὸ τοῦ σουλτάνου Βαγιαζίτ Α' (1389-1402) τοῦ ὁποίου μόλις ὀλίγα λέξεις διακρίνονται. Ὁθωμανὸς δὲ εἰδήμων ἐβεβαίωσε ὅτι πράγματι πρόκειται περὶ τοῦ Βαγιαζίτ Α' υἱοῦ Μουράτ Α'.

νην μελέτην δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ὁ προσήκων λόγος.

Κατὰ τὰ σωζόμενα φερμάνια καὶ λοιπὰ ἔγγραφα, τὸ Ἅγιον Ὅρος ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν προσηλωμένον εἰς τὸ ὀδζάκι τῶν Μποσταντζήδων» (ἀρχηγεῖον τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς). Ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦτο συνέστη, καθὰ λέγεται, τῷ 1525 ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Σουλεϊμάν Α' τοῦ νομοθέτου, ἔπεται ὅτι τότε ἢ μικρὸν μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ προσήλωσις αὐτή.

Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ οἰαδήποτε ὑπόθεσις τοῦ Ἅγίου Ὁρους πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἢ τὴν Ὑψηλὴν πύλην εἰσήγето διὰ τακτοῦρου τοῦ Μποστατζήμαση (ἀρχηγοῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς) καὶ κατὰ τὴν ἔκδοσιν παντὸς περὶ Ἅγίου Ὁρους ἔγγραφου ἔδει νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τούτου.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος ἐπλήρωσε εἰς τὸ ῥηθὲν ὀδζάκι φόρον ὠρισμένον (μακτούου) ἀνέκαθεν 200 χιλιάδες ἄσπρα, ἀντὶ τῶν πλεονεκτημάτων τῶν ὁποίων ἐτύγχανε, κατανεμόμενα ὡς ἑξῆς:

Διὰ κρέας τοῦ Ὁδζακίου	118.320	ἄσπρα
» πανὶ κλπ. »	78.880	»
» καθαριότητα »	2.800	»

200.000 ἄσπρα

Ταῦτα ἐπληρώνοντο διὰ τὴν χερσόνησον τοῦ Ἅγίου Ὁρους. Τὰ ἐν Τουρκίᾳ μετόχια τῶν Μονῶν ἐπλήρωνον φόρους δεκάτου, προβάτων, αἰγῶν κλπ. Τὰ πρὸς διατροφήν τῶν ἐν Ἅγίῳ Ὁρει εἰσαγόμενα ἦσαν ἀπληλαγμένα παντὸς φόρου.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΖ' αἰῶνος οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἅγίου Ὁρους ὑπεβλήθησαν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μοναχοὶ εἰς προσωπικὸν φόρον (τζεζιγιέ).

Ὑποθέτομεν ὅτι τοῦτο ἔλαβε χώραν τῷ 1690 ἐξ ἀνάγκης, ἐπεβλήθη δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζύρου Μουσταφᾶ Κιοπρουλῆ βασιλεύοντος τοῦ σουλτάνου Σουλεϊμάν Β' καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ αὐτοκρατορία διεξῆγε μεγάλους καὶ ἐπιμόνους πολέμους κατὰ τῶν Γερμανῶν, Αὐστριακῶν, Οὐγγρων, Πολωνῶν καὶ Βενετῶν.

Παραδόξως τῷ 1722 ἐδόθη διάφορος ἐρμηνεία εἰς τὸν φόρον τῶν 200.000 ἄσπρων ὅστις ἐδίδετο εἰς τὸ ὀδζάκι θεωρηθεὶς ὡς φόρος κατ' ἀποκοπὴν τῶν πολυωνύμων ἐπαρχιακῶν ἢ τυχόντων (καὶ αὐθαιρέτων ὡς λέγουν αὐτοὺς τὰ φερμάνια) φόρων, ὅθεν ἐστάλη ὑπάλληλός τις ἐν Ἅγίῳ Ὁρει καὶ κατέγραψε τὰ

κτῆματα καὶ ἐπλήρωνε τὸ Ἅγιον Ὅρος ἕκτοτε εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν Δημόσιον Ταμεῖον μικρὸν τι ποσόν. Ἡ καταγραφὴ αὕτη εἶναι γνωστὴ ὡς γενομένη ὑπὸ τοῦ «κιουτσούκ Μεχμέτ».

Τῷ 1764 οἱ Ἰβηρίται ἤριζον πρὸς τοὺς Λαυριώτας καὶ τοὺς Βατοπεδινοὺς ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔριδι δυστυχῶς ἀνεμίχθη ὑπὲρ τῶν πρώτων ὁ πολὺς Γεώργιος Σπαθάρης ὁ Σταυράκογλου, ἀνὴρ περιβόητος ἰσχύων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἀποτέλεσμα τῆς ἔριδος ταύτης καὶ τῆς ἀναμίξεως τοῦ Σταυράκογλου ἦτο νὰ σταλοῦν ὑπάλληλοι καὶ νὰ κάμουν νέαν καταγραφὴν εἰς τὰ κτῆματα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Τότε ἡ καταγραφὴ αὕτη ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ Ἄχμετ Ἐφένδη μουταβελῆ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει δζαμίου Νούρη ὀσμανιᾶ καὶ τοῦ Δερβίς Μωχαμέτ ἐκ τοῦ μεβκουφὰτ καλεμίου (γραμματείας τῶν ἀφιερωμάτων) καὶ ηὔξήθη ὡς ἦτο ἐπόμενον τὸ πληρωτέον ποσόν.

Ὁ ἀείμνηστος Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης λέγει ὅτι τότε κατεγράφησαν καὶ οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἐπεβλήθη πρώτην φορὰν προσωπικὸς φόρος (χαράτς) εἰς αὐτοὺς συμποσῶθεις εἰς 15 πουργεῖα ἢ 7.500 γρόσια, ἅτινα ὁ σουλτάνος διέταξε νὰ δίδονται ὡς μισθὸς τοῦ μεγάλου διερμηνέως τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τὸ κοινὸν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀνέλαβε νὰ τὰ πληρῶνῃ μηνιαίως εἰς τοῦτον.

Ἴσως τότε ηὔξήθη ἢ ἀνειῶθη ὁ φόρος οὗτος ὅστις φαίνεται ἀρχαιότερος. Ἐκτοτε ἤρχισε πράγματι νὰ πληρῶνεται εἰς τὸν μέγαν διερμηνέα μέχρι τοῦ 1820.

Εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον (οὐχὶ εἰς τὸ δημόσιον) ἐδίδοντο κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα 7.000 γρόσια ἑτησίως. Πιστεύομεν ὅτι τοῦτο ἔλαβε χώραν ἀπὸ τῆς πρώτης καταγραφῆς τοῦ 1722.

Καὶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν καταγραφὴν κατεγράφησαν καὶ τὰ ἐν Χαλκιδικῇ μετόχια ὡς καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ἐπλήρωναν μικρὸν τι ποσὸν ὅπως ἀπαλάσσονται τῶν πολυαριθμῶν ἐπαρχιακῶν φόρων. Κατὰ τὴν πρώτην καταγραφὴν εὑρέθησαν 32 μετόχια μὲ 32 1/2 ζευγάρια, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν 58 μετόχια ἀποτελοῦντα 142 1/2 χανέδες. (2)

(2) Τρεῖς ἄνθρωποι ἢ τρία ζευγάρια ἀποτελοῦν ἓνα χανέν πρὸς 110 ἄσπρα ἕκαστον.

Βραδύτερον προσειέθησαν καί τινα ἄλλα εἰς τοὺς Μποσταντζήδες. Ἡὔξησε καὶ ὁ φόρος τῶν μετοχίων διότι ταῦτα ἡριθμήθησαν εἰς 106, ἀνακαλυφθέντων ἐτέρων 48, ὠρίσθη δὲ εἰδικὸς φόρος οἰνοπνευμάτων κατ' ἀποκοπὴν. Ὡστε μέχρι τοῦ 1821 τὸ Ἅγιον Ὅρος ἐπλήρωσεν ἐν ὄλῳ:

	<u>Γρόσια</u>
Εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον	7.000
Εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον διὰ τοῦ Μποσταντζήμαση :	
Διὰ μουκατῶν τῆς γῆς	1.418
» σπέντζας ⁽³⁾	1.550
» ἀμπέλια	830
» ἐλαιόδενδρα	570
» λεπτοκαρυῶνας	1.985
» κήπους	225
» λειβάδια	510
» μελίσσια	150
» μύλους	32
» μουπαρεὰ ζαχιρε	500
» ἐπαρχιακοὺς φόρους τῶν ἐν Χαλκιδικῇ 58 μετοχ. 1.301 1)2	
» » » διὰ τὰ ἕτερα 48 μετόχια	2.000
» οἰνοπνεύματα	2.000
Οἱ Βατοπεδινοὶ	1.000
Εἰς τὸ ὄδζάκι τῶν Μποσταντζήδων 20 ἄσπρα & 1.666 1)2	
» » αὐτὸ διὰ κρέας προστεθέντα	500
Διὰ τὸν καλενδερ χανὲ καὶ τὴν τούμπαν τῶν Μποσταντζήδων προστίθενται	354
Εἰς τὸν Μεγάλον διερμηνέα	7 500
» » ἐν Θεσσαλονικῇ Χασεκὴν (ἄξιωματικὸν)	

(3) «Εἰς τὸ ἐξῆς ἐπρόσταξεν ὁ σουλτάν Μουράτης ὅτι διὰ καθε σκλάβον, ἥτοι αἰχμάλωτον ποῦ ἤθελε πωλήσῃ τινὰς εἰς τὸ παζάρι, νὰ πληρώνη πέντε γρόσια, καὶ ἀπὸ τοὺς πέντε σκλάβους ὅπου ἤθελεν ἔχει τις ὁ εἰς νὰ προστίθεται εἰς τὸ τάγμα τῶν γιαννιτσάρων· αὐτὸ τὸ δόσιμον ἐξ αἰτίας τοῦ ἀριθμοῦ πέντε ὀνομάσθη ἰσπέντζε ὃ ἐστίν ἀπὸ τῶν πέντε ἀπὸ τοῦ ἰξ τοῦ περσικοῦ σημαίνοντος ἐκ καὶ τοῦ πέντζ σημαίνοντος πέντε, ὡσανεὶ ἔλεγεν ἐκ τῶν πέντε».

Α. Κ. Ὑψηλ. «Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν» σελ. 762.

τῶν Μποσταντζήδων διὰ μισθὸν	2.500
Εἰς τὸν ἴδιον διὰ τροφήν του	1.000
	<hr/>
Ἐν ὄλῳ 20 ἄσπρα καὶ γρόσια	34.592

Κατὰ τὸν κλονισμὸν τὸν ὁποῖον ἐπέφερεν ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821 καὶ ἐφεξῆς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἔπαυσε νὰ πληρώνῃ κατὰ τὸν τύπον τοῦτον, ἀνατραπέντος ἄρδην τοῦ τέως φορολογικοῦ συστήματος. Τότε ὑπήχθη εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν νομισματοκοπεῖον εἰς τὸ ὁποῖον μόνον ἐπλήρωνε μετὰ τῶν ἐπιβληθέντων προσθέτων στρατιωτικῶν φόρων 41.263 γρόσια.

Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀναλόγως τῆς προτέρας ποικίλης φορολογίας δὲν ἦτο μέγα, ἀλλὰ μετὰ μεγίστων δυσκολιῶν ἀνταπεκρίθησαν οἱ μοναχοὶ διότι ἡ καλλιέργεια καὶ πρόσοδος τῆς γῆς ἔνεκα τῶν ἀνωμαλιῶν κατέστη ἀσήμαντος.

Τῷ 1841 ὁ σουλτάνος Ἀπιοῦλ Μετζίτ ἤρε τοὺς ἐκτάκτους φόρους ὠρισθέντος κανονικοῦ ὠρισμένου φόρου (μακτούου). Τότε τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐπλήρωνε :

	<u>Γρόσια</u>
Εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν νομισματοκοπεῖον	19.855
» φόρον οἰνοπνευμάτων	2.000
» τὸν μουχασίλην (ἐπιτετραμένον εἰσπράκτορα τοῦ αὐτοκρ. νομισματοκοπεῖου) διαμένοντα εἰς Ἅγιον Ὄρος 1450 γρόσ. μηνιαίως	17.400
Συγχρόνως προσετέθησαν ἀντὶ τοῦ φόρου τῶν ἄροτριόντων κτηνῶν τῶν μετοχίων, κατ' ἀποκοπὴν ἕτερα	12.000
	<hr/>
	51.255
Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1900 καὶ ἐντεῦθεν τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐπλήρωνε ἐπὶ πλέον τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τοῦ διοικητοῦ (καϊμακάμου)	18.600
	<hr/>
Ἐν ὄλῳ γρόσια	69.855

II

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀπῆλαυε πάντοτε τελωνειακῆς ἀσυδοσίας τῶν εἰσαγομένων τροφίμων, ἐνδυμάτων, ἀμφίων κλπ. διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν μοναχῶν. Ἡ ἀσυδοσία αὕτη ἀόριστος ἐν

συνόλω προηγουμένως, ὑπήχθη εἰς τὸν γενικὸν περὶ τελωνειακῆς ἀσυδοσίας Κανονισμὸν τοῦ Ὁθωμανικοῦ κράτους τοῦ ἔτους 1281 (7 Ζιλχιτζέ).

Κατὰ τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ δι' ἕκαστον μοναχὸν παντὸς θρησκευάματος εἶναι ἀπηλλαγμένα τὰ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν ἀπαιτούμενα πράγματα, δηλαδὴ ἐνδύματα, τροφίμα, χόρτης, μελάνη καὶ λοιπὰ χρειώδη μέχρι ἀξίας αὐτῶν 4.000 γροσίων. Ἀνάλογος Τελωνειακὴ ἀσυδοσία ἐδόθη καὶ εἰς τὰ σχολεῖα, νοσοκομεῖα καὶ λοιπὰ καταστήματα, τὰ ἐκ τῶν μοναχῶν ἐξαρτώμενα. Ὅμοίως ἀπηλλαγμένα τέλους ἐθεωρήθησαν καὶ τὰ δι' ἀνοικοδομήσεις ἢ ἐπισκευὰς τῶν Μονῶν κλπ. ὑλικά καὶ τὰ εἶδη τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν

Κατὰ τὴν ἐξέλεξιν εἰς τὰ τελωνεῖα τῶν εἰς τὰ ἄρθρα 2 & 3 τοῦ Κανονισμοῦ ἀναφερομένων εἰδῶν, ἐπειδὴ προέκυπτον δυσκολίαι περὶ τὸν καθορισμὸν ἐκάστου εἴδους καὶ ἐπειδὴ οἱ μοναχοὶ εἰσῆγον καὶ ἕτερα πράγματα, ἥτοι, οἰκιακῆς χρήσεως, μαγειρικὰ σκεύη, ἐργαλεῖα κλπ. ἐπωφελοῦμενοι γενικωτέρου ὀρισμοῦ εἰς τὰ αὐτὰ ἄρθρα τοῦ Κανονισμοῦ κατὰ τὸν ὅποιον εἶναι ἀτελῆ τὰ διὰ τοὺς μοναχοὺς καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν ἀναγόμενα πράγματα, τὸ νομοθετικὸν τμήμα τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους, ἀπεφάσισε νὰ χορηγηῆται μὲν ἀτέλεια πραγμάτων 4.000 ἀξίας δι' ἕκαστον ἄτομον ἐτησίως συμφώνως μὲ τὸν Κανονισμὸν, ὅσα δὲ πράγματα ὑπερβαίνουν τὸ ὀρισθὲν ποσὸν νὰ τελωνίζωνται οἰασδὴποτε φύσεως καὶ ἄν εἶναι. Περιττὸν νὰ σημειωθῆ ὅτι πράγματα ἀξίας 4 000 γροσίων ἢ 40 λιρῶν χρυσῶν δι' ἕκαστον μοναχὸν ἐτησίως ἦσαν ὑπὲρ ἀρκετά.

Αἱ 20 Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐκάστην 1ην Μαρτίου ἔστολλον εἰς τὸ ἀρχιτελωνεῖον Θεσσαλονίκης ἰσαριθμούς καταλόγους μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν ἐκάστης ἰδιαίτερος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐκανονίζοντο τὰ τῆς τελωνειακῆς ἀσυδοσίας.

III

Πολυάριθμα εἶναι τὰ φερόμενα πρὸς τοὺς διοικητὰς καὶ ὑπαλλήλους τῶν ἐπαρχιῶν διὰ τῶν ὁποίων οἱ σουλτάνοι ἀπῆλθον ἐκάστοτε τοὺς μοναχοὺς ἐκ τῶν καταπίεσεων τῶν ἐπαρχικῶν εἰσπρακτόρων. Ἄλλοτε ἐζητεῖτο διπλοῦς καὶ τριπλοῦς

φόρος δεκάτης, ἄλλοτε προβάτων, ἄλλοτε χόρτου καὶ ἄλλοτε ἐπαρχιακοὶ φόροι ἀντ' τῶν ὁποίων ὡς ἐσημειώσαμεν ἐπλήρωνον οἱ μοναχοὶ ὄρισμένον ποσὸν κατ' ἀποκοπήν. Τὰς αὐθαιρεσίας ταύτας ἐτιμῶρει ἡ βασιλικὴ δικαιοσύνη ἐντελλομένη τοὺς κριτὰς ἵνα ἀποδίδουν τὰ ἀδίκως εἰσπραχθέντα.

Ὅπως ἀπαλλαγοῦν οἱ μοναχοὶ τῶν τοιούτων πιέσεων καὶ ὅπως προστατεύωνται αἱ διάφοροι ὑποθέσεις αὐτῶν διωρίσθη διὰ φερμανίου τῷ 1743 εἰς χασεκῆς (ἀξιωματικὸς) ἐκ τῆς φρουρᾶς τῶν Μποσταντζήδων νὰ διαμένῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ δαπάνῃ τῶν μοναχῶν.

Ἡ τάξις αὕτη διτηρήθη μέχρι τοῦ 1821. Τῷ 1833 διωρίσθη εἰς μουχασίλης τοῦ αὐτοκρατορικοῦ νομισματοκοπέου νὰ διαμένῃ πάντοτε εἰς Ἅγιον Ὅρος πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ ὅπως προστατεύῃ τοὺς μοναχοὺς καὶ πράττῃ καὶ ἐνεργῇ πᾶν δίκαιον καὶ ὀρθὸν τὸ ὅποῖον νὰ προξενῇ εἰς αὐτοὺς εὐαρέσκειαν.

Τῷ 1837 ὁ σουλτάνος Ἀπτούλ Μετζίτ διέταξε τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ ν' ἀνακαλέσουν τὸν ἐν Ἅγίῳ Ὄρει τελώνην, ἱκανοῦ ὄντος τοῦ μουχασίλη ν' ἀναπληρώσῃ αὐτόν, ὥρισε δὲ ὅπως τὰ δι' ἐμπορίαν εἰσαγόμενα εἶδη τελωνίζονται, ὡς καὶ τὰ τῶν μοναχῶν ὅταν δὲν συνοδεύονται διὰ τεσκερὲ πιστοποιοῦντος ὅτι εἶναι προορισμένα διὰ τροφήν καὶ χρῆσιν αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους διορίζετο καϊμακάμης α' τάξεως προτάσει τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν μὲ μηνιαῖον μισθὸν 25 λιρῶν πληρωτέον ὑπὸ τῆς Ἰ. Κοινότητος τοῦ Ἅγ. Ὄρους εἰς αὐτόν, ἐκπίπτουσα τὸ ποσὸν αὐτὸ κατὰ τὴν ἐτησίαν πληρωμὴν τοῦ ἐτησίου ὄρισμένου ποσοῦ φόρου.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1833 καὶ ἐντεῦθεν τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγράφου τοῦ διορισμοῦ τοῦ μουχασίλη ἢ καϊμακάμου ἦτο ὅτι ὤφειλεν οὗτος ν' ἀπονέμῃ τὸ δίκαιον κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὸ οὐσούλι (τάξι) τῆς Λόδζας (Συναξέως), ἀλλὰ τοῦτο οἶκοθε νοεῖται καὶ χωρὶς νὰ γράφηται, διότι οἱ μοναχοὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διοικηθοῦν ἄλλως κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν ὀργάνωσιν ἢ διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ τῆς μοναχικῆς τάξεως, διὰ τοῦτο ὁ ἀντιπρόσωπος οὗτος τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως συνηργάζετο μετὰ τῆς κοινῆς Συναξέως τῶν μοναχῶν.

ΠΡΟ ΤΟΥ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ

Ἐάν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς δόξης, εἰς τοὺς ὁποίους τὸν ἐξύψωσεν ἡ λατρεία τῶν ἀνθρώπων παρακολουθῆ ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου τὸν τρόπον, καθ' ὃν οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομά του τιμοῦν τὰ πάθη του, ὠρισμένως εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ πάσχη ἀπείρως περισσότερον ἢ ὅτι ὑπέφερον ἀπὸ τὸν μαινόμενον ὄχλον τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ τόσον εὐπαθῆς του ψυχὴ θὰ τήκεται, διότι ἡ τυφλὴ ἀνθρωπότης ἀκόμη δὲν ἠσθάνθη βαθέως, ἢ ἂν ἠσθάνθη ἀκόμη δὲν ἐφαρμόζει τὸ θεῖον παράδειγμά του τὸ ὁποῖον ἀκτινοβολεῖ ἡ ὑπέροχος αὐτοθυσία του.

Ποῖαν σημασίαν ἔχει ἂν ὀλόκληρος ἡ ἐκλεκτοτέρα μερὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους συμποσομένη εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἔχη ἀσπασθεῖ κατὰ τύπους τὸν χριστιανισμόν;

Ποῖαν σημασίαν δύναται νὰ ἔχη τὸ ὅτι ἄθροοι πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὰς ἐπισήμους θρησκευτικὰς ἐορτάς, διὰ νὰ ἀκούσουν τὰ τροπάρια τῶν ἐορτῶν καὶ νὰ ἀνάψουν ἓν κηρίον;

Παρῆλθον ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ 1953 καὶ ἀπὸ τῆς Σταυρώσεως τοῦ 1920 ἔτη. Ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνθρωπότης, ἐξακολουθοῦν οἱ λαοί, ἐξακολουθοῦν αἱ κοινωνίαι νὰ σήπωνται εἰς νοσηρὰ τέλματα ἀκολάστων παθῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ καλύπτονται ἀπὸ σκοτεινὰ σύννεφα μαύρου ἐγωῖσμοῦ, ἐξακο-

Ἡ συνεργασία τοῦ καϊμακάμου περιορίζετο εἰς ζητήματα μόνον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας τῆς διοικήσεως κλπ.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐν τῇ διοικητικῇ διαιρέσει τοῦ Τουρκικοῦ κράτους ὑπήγετο πάλαι εἰς τὸν ναχιγὲν (δῆμον) Σιδηροκασίων τῆς διοικήσεως Θεσσαλονίκης, τελευταίως δὲ ἀπετέλεσε ἐπισκοπίαν (καθὰν ἢ καϊμακαμλίκιον) ὑπαχθεῖσαν εἰς τὴν διοίκησιν Θεσσαλονίκης, ἣτις ἦτο ἔδρα τῆς γενικῆς διοικήσεως τῆς μεγάλης τοπαρχίας (βιλαετίου) Θεσσαλονίκης.

λουθοῦν νὰ ἀλληλοτρῶγονται, νὰ αἱματοκυλίωνται, νὰ μεταβάλλωσι τὴν Γῆν εἰς Ἄδην σκοτεινὸν καὶ αἱματοπλημμυρισμένον;

Ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ὁ χαρακτηρίσας ὡς μαθητὰς του, διὰ τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου λόγου «ἐν τοῦτω γνῶσεσθε ὅτι ἐστε ἐμοὶ μαθηταί, ἐὰν ἀγαπᾶται ἀλλήλους;»

Ποῦ εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, τὴν ὁποίαν ἐκήρυσεν ὁ συστήσας ὅπως, «ὁ πρῶτος ὑμῶν ἔστω πάντων διάκονος;»

Ποῦ εἶναι ἡ αὐτοθυσία τῆς ὁποίας ἀφθάστου ἀκτινοβολίας δεῖγμα παρέσχεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα δεχθεις νὰ γίνῃ ἄνθρωπος, νὰ σταυρωθῇ «ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον;»

Ἀντὶ τῆς ἀγάπης μῖσος, ἀντὶ τῆς ταπεινοφροσύνης κοῦφος καὶ κακοῦργος ἐγωϊσμός.

Ἀντὶ τῆς αὐτοθυσίας ὁρμὴ πρὸς ἀφαίρεσιν ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν πλησίον.

Διατὶ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι τόσον ἀνεπίδεκτος ἢ μᾶλλον τόσον βραδύτατα ἐπιδεκτικὸς βελτιώσεως τῶν ἀγρίων ἐνστίκτων του ;

Διατὶ νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται καὶ ἐὰν ἀντιλαμβάνεται διατὶ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐφαρμόξῃ ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ νὰ καταστῇ ἄξιος τοῦ ὀνόματος «ἄνθρωπος», διὰ ν' ἀποκτήσῃ αὐτὸς τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην τοῦ δικαίου καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν τὴν εὐτυχίαν των;

Διατὶ νὰ μὴ ἐννοῇ ὅτι ὅπως ὁ ὥραϊος Διδάσκαλος τῆς ἀγάπης, ὀφείλει νὰ ἔχῃ αὐτοθυσίαν, δηλαδὴ νὰ φέρῃ ἄνευ δυσφορίας διαρκῶς τὸν Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τῶν ὤμων του, ἔτοιμος νὰ προσφέρῃ ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ;

Ἄν σήμερον παρακολουθῇ ὡς εἶπον, ξέ οὐρανοῦ τὴν μεγάλην τραγωδίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μάλιστα τὴν Ἑλληνικὴν τραγωδίαν, ἄρπαγαί, φόνοι, πορνεῖαι, φαρμακεῖαι, ἀτιμῖαι, αἰμομιξῖαι κλπ θὰ πάσχη πολὺ ὀδυνηρότερον ἢ κατὰ τὰ πάθη του διὰ τὴν φριακιστικὴν αὐτὴν κατάστασιν: Θὰ θλίβεται καιρῶς διότι τὰ διάφορα ἔθνη καὶ πρὸ πάντων τὸ Ἑλληνικόν, τὸ ὁποῖον πρῶτον ἐδίδαξε τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐλάτρευσε τὴν ἐλευθερίαν, τόσον ὀλίγον εἶναι χριστιανικά.

Χριστιανικά κατ' οὐσίαν καὶ οὐχὶ κατὰ τύπους, ἔχοντα δηλαδὴ ὡς διαρκές των σύμβουλον τὸν Σταυρὸν τοῦ Μαρτυρίου, τὴν αὐτοθυσίαν ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, ὑπὲρ τοῦ

ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΣ

Τὸν εἶδα διὰ πρώτην φορὰν τὸν παρελθόντα μῆνα, τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν καθολικὸν ναὸν τῆς Μονῆς μας πρὶν ἀρχίση ἡ ἀγρουπνία. Ἄνδρας ὄριμος τριάντα - πέντε περίπου ἔτων, μὲ ὤμους ὀλίγον κυρτούς, μᾶλλον ὑψηλός, ἐφαίνετο περισσότερον ὑψηλὸς μέσα εἰς τὸ παράξενον ντύσιμόν του, ποὺ ὠμοίαζε μὲ στολὴν ἐκστρατείας ἀξιωματικοῦ.

ἔθνους καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι μόνον ὅταν ὅλοι ἀποκτήσουν τὴν αὐτοθυσίαν αὐτὴν, ὅταν ὅλοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀνέλθουν τὸν Γολγοθᾶν καὶ τὸν μαρτυρικὸν σταυρὸν ὑπὲρ τῶν ἄλλων, τότε μόνον θ' ἀποκατασταθῆ δικαιοσύνη, εἰρήνη καὶ ἐλευθερία.

Οἱ Ἕλληνες λέγονται χριστιανοί. Ἄθροοι πλημμυροῦν κατὰ τὰς ἐορτὰς τὰς ἐκκλησίας, σταυροκοποῦνται πρὸ τοῦ ἑσταυρωμένου, ἐλάχιστοι γνωρίζουν νὰ ποιήσωσι τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ὅτι τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς μία τυπικὴ χειρονομία, ἀλλὰ σύμβολον ἀφοσιώσεως, πίστεως καὶ μιμήσεως πρὸς τὸν Σταυρωθέντα,

Καὶ ἐρωτῶ. Ἐκ τῶν σταυροκοπουμένων τούτων, εἶναι ἀληθῶς χριστιανὸς ἐκεῖνος ὅστις ἔχει εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν πόρνην ἢ τὴν μοιχαλίδα; Εἶναι χριστιανὸς ἐκεῖνος ὅστις κατέφαγεν ἢ κατακρατεῖ ξένον πρᾶγμα; εἶναι χριστιανὸς ἐκεῖνος ὁ ἀπογυμνῶνων τὰ ὄρφανα καὶ καταδυναστεύων τὰς χῆρας; Εἶναι ἀληθὴς χριστιανὸς ὁ πλούσιος ὁ σφίγγων δυνατὰ τὸ χρηματοφυλάκιόν του; Εἶναι ἀληθὴς χριστιανὸς ὁ ἔμπορος ὁ αἰσχροκερδῶν εἰς βάρος τοῦ πλησίον; Εἶναι ἀληθὴς χριστιανὸς ὁ διδάσκαλος ἢ ὁ ἱερεὺς ὅστις παραμελεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθῆκον του ἀπέναντι τοῦ ποιμνίου του;

Τότε, διατὶ προσέρχονται πρὸ τοῦ ἑσταυρωμένου καὶ σταυροκοποῦνται;

Ἄρχιμ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Καθηγούμενος Ἱ. Μ. Ἁγ. Παύλου

Ἄλλ' ὅταν ἄφησα τὴν ματιά μου νὰ κυλήσῃ εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του, εἰς μίαν στιγμὴν πού ἐπλησίασε νὰ χαιρετήσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ ἐφωτίσθη ἀπὸ τὴν ἀνταύγειαν τῶν ἀναμένων κεριῶν, εἶδα ὅτι τὸ πρόσωπόν του δὲν εἶχεν ὕφος στρατιωτικοῦ. Ἐπροσκύνησε μὲ εὐλάβειαν ὅλας τὰς εἰκόνας μὲ τὴν σειρὰν, ἐσταυροκοπήθη ἔμπροσθεν τῆς ἀνοικτῆς πύλης τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἔβαλε μετάνοιαν εἰς τὸν Ἠγούμενον καὶ ἐτακτοποιήθη εἰς ἓνα στασίδι, παρακολουθῆσας ὅλην τὴν ἀγρουπνίαν μὲ κατάνυξιν.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἀκολουθίας, τὸν ἐπλησίασα διὰ νὰ τὸν ὀδηγήσω εἰς τὸ Ἀρχονταρῖκι (ξενῶνα) καὶ ἀναπαυθῆ. Ἐπληροφορήθη τότε ὅτι ἦτο ἐπισιτήμων καὶ ἤρχετο μὲ συστατήριον Ἀρχιερατικὸν γράμμα δι' ὀλίγας ἡμέρας πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ τὰς ἱεράς Μονάς του. Ὁμολογῶ μοι ἐφάνη ὀλίγον παράξενος ἡ ἀπόφασις αὕτη νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ταξείδιον τοῦτο μέσα εἰς τὴν καρδιά τοῦ χειμῶνος. Δι' αὐτὸ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης, συντροφεύοντάς τον στὴν ὥραν τοῦ καφέ, τοῦ ἀπηύθυνα μίαν ἐρευνητικὴν ἐρώτησιν:

— Ἐδῶ ξεύρετε μᾶς ἔρχονται πάρα πολλοὶ ἐπισκέπται. . . Μὰ πολὺ σπανίως, θὰ ἔλεγον σχεδὸν ποτέ, διαλέγουν δι' ἓν ὀλιγόημερον ταξείδιον τὴν καρδιά τοῦ χειμῶνος. . .

Ἀντελήφθην τότε τὸ βλέμμα του νὰ φτερουγίζῃ ἔξω ἀπὸ τὴν τζαμόπορτα τοῦ μπαλκονιοῦ καὶ νὰ διαγράφῃ μερικὸς κύκλους ἐπάνω ἀπὸ τὴν φουσκωμένη θάλασσα τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου.

Τὸν παρετήρησα δι' ὀλίγον προσεκτικὰ, χωρὶς νὰ μὲ προσέξῃ. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του δὲν εἶχον οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἔκφρασιν. Μόνον τὸ βλέμμα του ὠμοίαζε σὰν συλλογισμένον καὶ πονεμένον. Ἐνα βλέμμα, πού παρουσίαζε ἄνθρωπον πού εἶχεν ὑποφέρει καὶ δοκιμασθῆ πολὺ εἰς τὴν ζωὴν του. . . Χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὰν κίνησιν καὶ σὰν ν' ἀπαντοῦσε εἰς τὸν θόρυβον τῆς θαλάσσης καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, τὸν ἤκουσα νὰ λέγῃ:

— Τὰ ἄγρια μπουρίνια, πού κάνουν νὰ σμίγουν τὰ νερὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ πελάγους, πού μαστιγώνουν τὰ ξάρτια καὶ σφυροκοποῦν ἀκρότητα τοὺς ἀομοὺς τῶν καραβιῶν, ὅταν πο-

ρεύονται τούτα τὸν δρόμο τους, καὶ τ' ἀναγκάζουν συχνὰ νὰ βγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμὴ τους, τὰ ἄγρια αὐτὰ μπουρνια, ὅταν ξεσποῦν, δὲν ἐξετάζουν οὔτε τὰ ἡμερολόγιά μας, οὔτε τὰ ρολόγια μας..

Τελειώνοντας αὐτὴν τὴν φράσιν σηκώθηκε καὶ ἐπλησίασε εἰς τὴν μπαλκονόπορταν καὶ ὅταν πρὸς στιγμὴν τὸν ξανακύταξα εἶδα τοὺς δύο ὄμους του νὰ ταράζονται καὶ τὸ αὐτί μου σ' ἄν νὰ πῆρε τὸ ἀχολόγημα τοῦ κλαυθμοῦ. Ναί, ἔκλαιγε πραγματικά! Ἐκλαιγε, δίδοντας ἔτσι διέξοδον εἰς τὸ φούσκωμα τῆς ψυχῆς του. Βγῆκα διακριτικὰ ἔξω καὶ τὸν ἄφησα μόνον του.

Ἐπέστρεψα εἰς τὸ Ἀρχονταρῖκι ὕστερα ἀπὸ τρεῖς περίπου ὥρας καὶ εὔρον ἀκόμη τὸν ἐπισκέπτην μας ἔμπρὸς εἰς τὸ τζάμι, κυτᾶζοντας πρὸς τὴν θάλασσαν, πού εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ ἠσυχάσει καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μὲ τὰ λαμπρὰ καὶ ζωηρὰ χρώματα. Ἀπλωσα πατρικὰ τὸ χέρι μου ἐπάνω εἰς τὸν ὄμον του Ἐαφνιαστικῶς πρὸς στιγμὴν. Καὶ ὕστερα σ' ἄν νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ λήθαργον, ἐγύρισε ἄργα τὸ κεφάλι, μὲ ἐκύταξεν ἤρεμα καὶ μοῦ εἶπε μὲ φωνὴν πού ἔπαλλε, τονίζοντας ἄργα τὰς λέξεις του :

— Πάτερ μου. Ἦλθα ἐδῶ μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ καλογηρέψω.. Μὰ πρῶτα ἀπὸ ὅλα θὰ ἤθελα νὰ ἐξομολογηθῶ... Ἐχει Πνευματικὸ τὸ Μοναστήρι :

— Μιὰ ἐξομολόγησις — εἶπα, συγκεντρώνοντας, τὴν σατισμένην σκέψιν μου — θὰ σ' ὠφελοῦσεν κατ' ἀρχὴν πάρα πολὺ καὶ θὰ σ' ἀνεκούφιζε, διότι αἰσθάνομαι τώρα, ὅτι κατὰ τὸ σοβαρὸν σ' ἔφερεν ἔως ἐδῶ εἰς τὴν ἀκατάλληλον αὐτὴν ἐποχὴ καὶ ὄχι μόνον ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐπισκεφθῆτε τὰ Μοναστήρια... Ἡ ἐξομολόγησις εἶναι ἀναγκαία εἰς κάθε περίπτωσιν... Ὁ Πνευματικὸς μας ἀσκητεύει εἰς τὴν ἔρημον... Μὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πᾶτε ἔως ἐκεῖ, διότι μεθαύριον πρόκειται νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος ἐδῶ διὰ νὰ ἐξομολογήσῃ τοὺς πατέρας τοῦ Μοναστηριοῦ .. Ὅσον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας νὰ καλογηρέψητε, εἶναι ζήτημα πού πρέπει νὰ τὸ ἐκθέσητε εἰς τὸν Ἠγούμενον καὶ νὰ τὸ κρίνῃ κατόπιν ἡ Σύναξις τῶν Γερόντων.

— Σ' εὐχαριστῶ, μοῦ εἶπε. Πότε θὰ μποροῦσα νὰ ἴδω Ἠγούμενον ;

— Αὐριον πιά !...

Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸν ἔστειλα εἰς τὸν Ἡγούμενον, τὴν Κυριακὴν εἶδε τὸν Πνευματικόν, τὴν δὲ Δευτέραν τὸ πρωῒ, πηγαίνοντάς του τὸν καφφέ εἰς τὸ Ἀρχονταρῖκι, τὸν εὔρον νὰ κρατῆ εἰς τὰ χέρια του ἕνα φάκελλον, τοῦ ὁποίου μὲ παρεκάλεσε νὰ ἀναλάβω τὴν ταχυδρομῆσιν δι' Ἀθήνας. Δίδοντάς μου τὸ γράμμα ἀνοικτὸ μοῦ εἶπεν :

— Πρόκειται γιὰ τὴν ἀπολογία μου .. Ἀπολογοῦμαι εἰς τοὺς δικούς μου γιὰ τὴν ἀπόφασί μου νὰ ἀφήσω τὴν κοινωνία καὶ νὰ καλογηρέψω ἐδῶ εἶναι σύγκαιρα καὶ μιὰ ἐξομολόγησι τὸ γράμμα μου τοῦτο· δὲν γράφω ἐδῶ τὸ ἱστορικό μου μὲ τὸ νῖ καὶ μὲ τὸ σῖγμα, ὅπως τὸ ἱστόρησα χθὲς στὸν Πνευματικό, γιὰτὶ θὰ ἦταν περιττολογία .. Τὶς λεπτομέρειες τὶς ξέρουν κι' οἱ δικοί μου καταλεπτῶς. . Μὰ ἐκεῖνο ποὺ δὲν ξέρουν, εἶναι τὸ δέσιμο τῶν γεγονότων ἀναμεταξύ τους καὶ ἡ ἐξήγησι ποὺ κρύβεται πίσωθέντους. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ δέσιμο καὶ τὴν ἐξήγησι πᾶσχισα νὰ κάνω μὲ τὸ γράμμα τοῦτο...

Καταχωρῶ λοιπὸν τὸ γράμμα αὐτὸ εὐθὺς ἀμέσως διότι ἀναγινώσκοντάς το, εὔρον ὅτι μὲ τὴν εἰλικρίνειαν ποὺ εἶναι γραμμένο, ἔχει τὴν δυνατὸτητα νὰ ὠφελήσῃ καὶ ἄλλους. Ὅ,τι γράφεται μέσα εἰς αὐτὸ δὲν εἶναι κατασκευάσμα λόγου. Καὶ διὰ νὰ μὴ ἄλλοιώσω τοῦτο κατὰ τὸ ἐλάχιστον τὸ παραθέτω αὐτούσιον :

Ἄγιον Ὅρος Ἄθω

6/19 - 12 - 52

«Οἱ ὀφθαλμοί μου δια παντὸς πρὸς τὸν Κύριον, ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου» (Ψλμ. ΚΔ)

Ἀγαπητὴ μου ἀδελφὴ Ἀλεξάντρα,

(Μιὰ καὶ εἶσαι ἡ πιὸ μεγάλη ἀπὸ ὅλους μας, καὶ σὰν δευτέρα νὰ ποῦμε μάνα μας, προσφωνῶ στὸ πρόσωπό σου καὶ τ' ἄλλα ἀδέλφια καὶ ἀδελφάδες μας).

Ὑστερα ἀπ' τὸ λακωνικὸ σημείωμα, ποὺ σοῦστειλα ἀπ' τὴν Θεσσαλονίκη γιὰ νὰ σὲ προετοιμάσω, σοῦ γράφω τώρα τοῦτο τὸ γράμμα, γιὰ νὰ σοῦ ἀναγγείλω ὅτι ἡ πολύπλαγκτη ψυχὴ μου, ὕστερα ἀπὸ μπαρκαοίσματα σὲ λογῆς - λογῆς καρᾶβια τῆς ματαιότητος καὶ τῆς ἁμαρτίας, ὕστερ' ἀπὸ ταξείδια ἐπίπονα κι' ἐπιβίονδυνα μέσα σὲ ζοφεροὺς πόντους κι' ἀντιριασμένες θάλασσες,

πῆρε τέλος τὴν τρανὴ ἀπόφασι γιὰ ἓνα τελευταῖο ἐπίγειο μαρ-
κάρισμα, πρὶν σημάνῃ ἡ ἔσχατη καὶ φοβερὴ ὥρα τοῦ μεγάλου
πρὸς τὸ ἄπειρο ταξιδιοῦ...

Ναί, ἀγαπητὴ μου ἀδελφή, πῆρα τὴν μεγάλη τούτη ἀπό-
φασι σὰν ὄριμο καρπὸ μιᾶς μακρόχρονης σπορᾶς. Ὁ σπόρος
της — θυμήσου! — ρίχτηκε ἀπὸ τὸ φιλόπλοιο χέρι τοῦ Θεοῦ,
πρὶν δέκα ἄκριβως χρόνια, ἀφοῦ τὸν ὄργωσε πρῶτα βαθειὰ καὶ
τὸν ἀντάκωσε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὸ κοφτερὸ καὶ σωτήριο ὑνὶ τοῦ
Θεοῦ, καὶ τὸν ἐμούσκεψαν τὰ νερὰ τοῦ οὐρανοῦ κι' οἱ χεῖμαροι
τῶν δικῶν μου δακρῦν . . . Κι' ὁ ζωογόνος ἥλιος τῆς χάριτος τοῦ
Χριστοῦ ἤρθε κατόπι νὰ θερμάνῃ τὸν πολύτιμο σπόρο, ποῦχε
γιὰ τροφή του τοὺς γλυκύτετους χυμοὺς τοῦ θείου λόγου. Ὡς-
που κάποτε ὁ σπόρος ξεμύτισε, καὶ σιγὰ-σιγὰ, μὰ σταθερά, ἔγινε
δενδρί, κι' ἔδωσε τὸν καρπὸ του. Ἄνθη τῆς καρποφορίας αὐτῆς
κράτησες κι' ἐσὺ στὰ χέρια σου· εἶνε τὰ διάφορα γράμματά μου
τῆς τελευταίας τετραετίας, ἀπὸ τὴν Κέρκυρα καὶ τὴν Καβάλλα,
μεσ' στὰ ὅποια διαγραφόταν πιά ὀλοκάθαρα ἡ ἐπιθυμία τῆς
καρδιάς μου καὶ τοῦ λογισμοῦ μου νὰ μονάσω... Μὰ ὁ καρπὸς
ἀδελφή μου, ὅταν δὲν τρυγιέται σύγκαιρα, σαπίζει καὶ γίνεται
τροφὴ τῶν σκωλήκων. Ἐπρεπε λοιπὸν κι' ἐγὼ νὰ βιαστῶ, νὰ
τρυγίσω τὸν εὐλογημένο αὐτὸν καρπὸ, ποὺ μοῦ ἐτοίμασε ὁ Κύ-
ριος. Ἦδη εἶχα πολὺ καθυστερήσει, καὶ τὰ πρῶτα σημάδια τῆς
σήψεως εἶχαν κι' ὅλας φανῆ...

Αὐτὴ εἶναι παραβολικὰ ἡ ἱστορία μου τῆς τελευταίας δε-
καετίας καὶ τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀποφάσεως μου νὰ μονάσω ἐδῶ στὸ
Ἅγιον Ὄρος, πραγματοποιώντας ἔτσι παληὰ καὶ ἀσίγαστη ἐπι-
θυμία τῆς ψυχῆς μου...

Καὶ τώρα διαισθάνομαι τὰ ἐρωτήματά σου καὶ τίς ἀπο-
ρίεις σου. Καὶ πρῶτα ἀπὸ ὅλα θ' ἀναρωτιέσαι τι πρόκειται νὰ
κάνω ἐδῶ, κι' ἄν, αὐτὸ ποὺ πρόκειται νὰ κάνω ἐδῶ, δὲν θὰ μπο-
ροῦσα ἴσως νὰ τὸ πετύχω, τὸ ἴδιο καλά, κι' ἀκόμα καλύτερα, μέ-
νοντας στὸν Κόσμο, στὴν Κοινωνία...

Τὴν ἀπάντησι στὰ δυὸ αὐτὰ ἐρωτήματά σου τὴν ἔχει δώ-
σει προκαταβολικὰ, γιὰ μένα καὶ γιὰ κάθε ὁμοίό μου, ὁ Προφη-
τὴς Δαυὶδ, καὶ δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἡ στροφή, μὲ τὴν ὁποία
ἀντίστα τὸ γράμμα τοῦτο: «Οἱ ὀφθαλμοὶ μου διὰ παντὸς πρὸς

τὸν Κύριον, ὅτι αὐτὸς ἐκπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου »!

Θὰ προσπαθῆσω, μακρὰ ἀπὸ παραβολικὲς ἐκφράσεις καὶ λυρικὰ σχήματα λόγου, πὺν δὲν ἱκανοποιῶν τὸν «θετικὸ» ἄνθρωπο τοῦ αἰῶνα μας, νὰ ἀναλύσω, ὅσο μπορῶ πῖο «θετικά» τὶς σκέψεις μου πάνω στὸ προκείμενο θέμα, ἂν καὶ ἓνα τέτοιο ἔργο εἶναι πάρα πολὺ τολμηρό. Γιατὶ πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ συμβολίσῃ μὲ λόγια, τὴν σημασίαν τῶν παλμῶν τῆς καρδιάς καὶ τὸ νόημα τῶν σκιρτημάτων τῆς ψυχῆς; Ἄς εἶναι ὁμως! Πρέπει νὰ καταπιασθῶ μὲ τὸ τόλμημα, μιὰ καὶ σπούδασα θετικὴ ἐπιστήμη ...

Θὰ πρέπει λοιπὸν ν' ἀρχίσω νὰ χτίζω τὸ οἰκοδόμημα τούτων τῶν στοχασμῶν μου πάνω σ' ἓνα θεμέλιο **θ ε τ ι κ ὸ**, ὑ π α ρ κ τ ὸ, ἄ ν α μ φ ι σ β ῆ τ η τ ο. Πάνω σ' ἓνα θεμέλιο ὁ ρ α τ ὸ καὶ ψ η λ α φ η τ ὸ ἀπ' τὸν κάθε ἄνθρωπο καλῆς πίστεως. Κι' ὕστερα θὰ πρέπει ὅ,τι Οἰκοδομήσω πάνω σ' αὐτὸ τὸ θεμέλιο, νὰ εἶναι ἐπίσης ἀπὸ ὑλικὸ «θετικὸ» παρμένο μέσα ἀπ' τὴν πραγματικότητα, μέσ' ἀπ' τὸ καμίνι καὶ τὸ λατομεῖο τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ὅτι αὐτὰ πὺν γράφω ἐδῶ πάνω, εἶναι ἀποτέλεσμα... λυρικοῦ. παραληρήματος ἢ θρησκευτικοῦ παροξυσμοῦ...

Διαλέγω λοιπὸν γιὰ θεμέλιο τῶν στοχασμῶν μου, τὸ ν θ ἄ ν α τ ο ν. Ὑπάρχει ἀλήθεια πῖο θετικὸ πρᾶμα ἀπ' τὸν θάνατο; Μήπως μπορεῖ κανεὶς ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ὕπαρξίν του; Μήπως ὑπάρχει κανεὶς πὺν δὲν τὸν βλέπει νὰ ἔρχεται συχνὰ - πυκνὰ καὶ ν' ἀρπάζῃ ἀπ' ἀνάμεσά μας συγγενεῖς καὶ φίλους; Κι' ὅταν κρατήσῃ κανεὶς στὰ χέρια του τὰ ὄρακα τοῦ νεκροῦ σαρκίου - ὅ,τι ἀπομένει μέσ' στὸν τάφο - τί ἄλλο κάνει παρὰ νὰ ψηλαφῇ τὸν θάνατο; Ὁ θάνατος ἀδελφὴ μου, εἶναι μιὰ πραγματικότητα, πὺν ὅσο κι' ἂν ἐμεῖς ἀποφεύγουμε νὰ τὴν στοχαστοῦμε, ἐκεῖνη δὲν μᾶς λησμονεῖ, ἀλλὰ μᾶς προσμένει στὴν κάθε στιγμή, στὸν κάθε χτύπο τοῦ ρολοιοῦ ἢ τῆς καρδιάς μας. Εἶναι μιὰ φτερωτὴ πραγματικότητα, πὺν φτερουγίζει ἀδιάκοπα πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τῶν ἀνθρώπων. ἀγγίζοντας ἓνα - ἓνα, καὶ μὲ μιὰ σειρά προτεραιότητος, πὺν δὲν μᾶς εἶναι γνωστὴ, μὲ μέση ταχύτητα... ὡς κεφαλῆς κατὰ δευτερόλεπτο· ἔτσι τοῦλάχιστο μᾶς λέει ἡ θετικώτατη ἐπιστήμη τῶν στατιστικῶν τῆς παγκόσμιας θνησιμότη-

τητας, τῆς ὁποίας ὕλικό μεταχειρίζομαι, μιὰ καὶ εἶπαμε νὰ οἰκοδομήσωμε τὶς σκέψεις μας μὲ θετικὰ στοιχεῖα. Σὲ κάθε λοιπὸν δευτερόλεπτο κι' ἕνας θάνατος... Ἡ κάθε ἀνάσα μας μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ εἶναι ἀπὸ τὶς τελευταῖες...

Καὶ τὶ μ' αὐτό, θὰ μοῦ πῆς; Τὶ σχέσι ἔχει ὁ θάνατος μὲ τὴν ἀπόφασί σου νὰ γίνης καλόγερος; Ἔχει, σοῦ λέω τούτη τὴ σχέση:

Συμβαίνει ν' ἀνήκω στὴν κατηγορία ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων, ποὺ πιστεύουν στὴν ψυχὴ καὶ στὴν ἀθανασία της, καθὼς καὶ στὴν παντοδυναμία καὶ πρόνοια ἑνὸς ἀγαθοῦ καὶ δίκαιου Θεοῦ καὶ στὴν ἐπαγγελία Του γιὰ τὴν μισθαποδοσία τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ διάβασέ με πάρα - κάτω γιὰ νὰ μὲ καταλάβης!...

Τὰ βασικὰ αὐτὰ τῆς πίστεώς μου ἄρθρα δὲν μοῦ τὰ δίδαξε κανένα παραμῦθι κάποιας γιαγιᾶς, μὰ τὰ βρῆκα γραμμένα μὲς ἑστὰ κατὰβαθα τοῦ εἶναι μου, ὅσες φορὲς μπόρεσα μὲ τὸ νοῦ μου νὰ κατέβω ὡς ἐκεῖ. Παιδι ἀκόμα ἀμούστακο μ' ἀπασχολοῦσαν καὶ μὲ σαγήνευαν τέτοιου εἴδους καταβάσεις καὶ στοχασμοί. Ἀργότερα τὰ ξανασυνάντησα καὶ ἔξω ἀπ' τὸν ἑαυτό μου, στὶς ἀντικειμενικὲς σφαῖρες τοῦ Κόσμου Ἡ μαθηματικὴ, νὰ ποῦμε ἐπιστήμη, μὲ ὠδήγησε στὴν ἔννοια τοῦ ἀπειρου καὶ ἀπειροστοῦ χώρου καὶ χρόνου Ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη μὲ δίδαξε γιὰ τὸ ἀπειροελάχιστο τῆς ὕλης, μιᾶς ὕλης, ποὺ συγκροτεῖται ἀπὸ στοιχεῖα ὄχι καὶ τόσο «ὕλικὰ» καθὼς καὶ γιὰ τὸ διαφθαρτὸ τοῦ ὕλικου κόσμου. Ἡ ψυχολογία μοῦ μαθε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνο ὕλη, ἀλλὰ ὅτι ἔχει καὶ ψυχὴ.

Αὐτὰ ἐπίστευα στὰ χρόνια τῆς ἐνάρετης ἐφηβίας καὶ στὰ πρῶτα χρόνια τῆς νεότητος... Μὰ ἦρθαν κατόπι χρόνια σκληρῆς δοκιμασίας τοῦ οἰκογενειακοῦ μας σκάφους, χειμῶνες παγεροί, ἡ ἀρρώστεια τῆς μάνας, ἡ διάλυσι τοῦ οἰκογενειακοῦ ποιμνίου κι' ὁ διασκορπισμὸς τῶν προβάτων της... Κι' ὁ θάνατος τῆς μάνας ἔφερε τὸ ὀριστικὸ ναυάγιό του... Σ' ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ἀνεμοζάλη, ἔχασα γιὰ πρώτη φορὰ τὸν δρόμο μου, τὸν ἀνηφορικὸ κι' ἐπίπονο δρόμο ποὺ φέρνει στὶς ψηλὲς κορυφὲς τῆς ἀρετῆς. Τὰ ἐρευνητικὰ κι' ἄγρυπνα μάτια τῆς μάνας, ποὺ μὲ κρατοῦσαν μέχρι τότε κάτω ἀπ' τὴν σωστικὴ ἐξουσία τους, εἶχαν πλὴ κλείσει γιὰ πάντα... Ἦδη πρὶν σφαλίσουν καλὰ - καλὰ (τρεῖς μῆνες προτῆτερα) ζώντας μόνος κι' ἀκηδεμόνευτος, καπετάνιος

τοῦ ἑαυτοῦ μου δίχως πιλότο, μέσα στὸν δαίδαλο τῆς ζωῆς, γνώρισα γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἔλξι τῆς ἁμαρτίας... Τὸ ἑξάμηνο ἔκείνο ποὺ προηγήθηκε ἀπ' τὸν θάνατο τῆς μητέρας, ἐβάρυνε ἀνυπολόγιστα στὴν κατοπινὴ ζωὴ μου, γιατί ἦταν τότε ἀκριβῶς ποὺ πρῶτογευτικά τὰ «ξυλόκερατα» τῆς δῆθεν ἐλευθερίας!... Ἦμουν πιά παραδομένης στὴν μέθη τῆς ἡδονῆς, ποὺ γεννᾶ ἡ ἀκατάστατη ἡλικία τῶν εἴκοσι χρόνων. Σὰν ἓνας μέθυσος, ποὺ γιὰ χάρι τοῦ ρακιοῦ, πουλᾶ καὶ ἀξιοπρέπεια καὶ τιμὴ, ἔτσι κι ἐγὼ ὁ ἄμυαλος, γιὰ χάρι τῆς ἐφήμερης σαρκικῆς ἡδονῆς, πύλησα τὸν ἀτίμητο χιτῶνα τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς ἀρετῆς... Ἐπὶ τρία χρόνια δούλευα στὰ κάτεργα τῆς ἡδονῆς. Καὶ ἐπὶ τρία χρόνια, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνω, θησαύριζε ἡ ψυχὴ μου ὄργη Θεοῦ. Ἦταν βλέπεις ὁ πειρασμὸς τόσο κοντὰ μου! Μ' ἐννοεῖς πιστεύω... Ὁ Ὀδυσσεὺς πέρασε μόνο γιὰ μιὰ φορὰ σιμὰ ἀπ' τὴν χώρα τῶν Σειρήνων, καὶ ὄχι μόνος, μὰ μὲ πιστοὺς καὶ ὑπάκουους συντρόφους, ποὺ στὴν κατάλληλη στιγμή τοῦ ἔφραξαν τ' αὐτιά γιὰ νὰ μὴ ἀκούη τὸ πλᾶνο τραγοῦδι τους, καὶ τὸν ἔδесαν γερὰ στὸ κατάρτι γιὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Μὰ ἐγὼ ὁ ἰάλας ἤμουν ὑπόχρεωμένος νὰ περνῶ τόσο συχνὰ καὶ τόσο κοντὰ ἀπ' τὸν πειρασμό, καὶ δὲν εἶχα κανένα σύντροφο γιὰ νὰ μὲ συγκρατήση, γιατί τὸν μόνο πιστὸ σύντροφο ποὺ εἶχα, τὴν πίστι καὶ τὸν φόβο μου πρὸς τὸν Θεό, τὸν εἶχα πιά προδώσει! Εἶχα πέσει στὸν βόθρνο τῆς ἁμαρτίας, γιατί εἶχα ἀποσπάσει τὸ βλέμμα τῆς ψυχῆς μου ἀπὸ τὸν Κύριο...

Ἦταν τότε ἡ πρώτη ἐφαρμογὴ στὴν ζωὴ μου, τῆς στροφῆς αὐτῆς τοῦ Δαυϊδικοῦ ψαλμοῦ, πλὴν ἀλοίμονο ὄχι ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ μὲ τὴν εἰς ἄτοπο ἀπαγωγὴ... Τούτη δὲ ἀκριβῶς ἡ προδοσία μου πρὸς τὸν Θεό, ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἐνοχὴ μου γιατί ἂν δὲν τὸν εἶχα λησμονήσει, θὰ εὗρισκα τὴν δύναμι ν' ἀντισταθῶ στὸν πειρασμό ἢ νὰ τὸν ἀπομακρύνω ἀπὸ κοντὰ μου, ὅπως εἶχα κάνει σὲ προτινὰ χρόνια...

Τὸ τραγικὸ τέλος αὐτῆς τῆς τριετίας, ἄστραψε μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου σὰν ρομφαία τῆς ὄργης τοῦ Θεοῦ, ποὺ κραδαίνεται ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀπειθείας· κι ἐβρόντησε στὰ αὐτιά τῆς συνειδήσεώς μου σὰν κεραυνὸς τῆς ἀπειθείας τοῦ Θεοῦ στὸν υἱὸ τῆς ἀποστασίας. Καπνός, καὶ ἀτιμὲς

καπνοῦ, ἔγινε στήν στιγμή κάθε δισταγμοῦ καί ἀμφιβολία μου γιά τόν βαθμὸ τῆς ἐνοχῆς μου... Ἡ ψυχὴ μου, ἡ ἀθάνατη ψυχὴ μου, εἶχε πιά ζημιωθῆ! Τί θὰ μ' ὠφελοῦσε σὸ ἐξῆς κι' ἂν κέρδιζα τὸν κόσμο ὀλόκληρο;

Ἀκολούθησε μιὰ πενταετία περιουλλογῆς. Μιὰ πενταετία ἐσωσκοπῆσεως, ἠθικῆς προετοιμασίας καὶ ἀκαθόριστης προσμονῆς... Ὡσπου ἡ χάρι τοῦ Θεοῦ ἐπισκέφθηκε τὸν ἀποστάτη σὲ ὄρες κρίσιμες γι' αὐτόν, ὅταν, χειρῶν ἀδίκων - ἀλλὰ «κρίμασι παλαιοῖς» - ἡ Γερμανικὴ σπάθη ἀπειλοῦσε νὰ κόψῃ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του! Τότε ἀκριβῶς, θεία χάριτι, ἀνοίχτηκε γιὰ πρώτη φορὰ μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου - μετέρατα καὶ σημεῖα - ἕνας καινούργιος κόσμος, γεμᾶτος δύναμι, σαγήνη καὶ λάμψι, ὁ κόσμος τοῦ Εὐαγγελίου. Τότε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ μου ἔνοιωσα, πόσο οὐσιαστικὸ καὶ ὑπερφυεῖς ὑπῆρξε, γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ μετανοιωμένου ἁμαρτωλοῦ, τὸ Μαρτύριο τοῦ Θεανθρώπου πάνω στὸν τόπο τοῦ Κρανίου, μὰ καὶ τὸ ὄλο μυστήριό τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ οἰκονομίας! .

Μιὰ ἀκόμα τετραετία πέρασα σπουδάζοντας, στὶς ὄρες τῆς ἀργίας, τὸν καινούργιο αὐτόν, καταπληκτικὸ σὲ σοφία, φῶς καὶ ἀπεραντώσυνη, κόσμος, πού τὸ πάνσοφο Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ συνέκλεισε μέσα σ' ἕνα τόσο μικρὸ βιβλίο.

Τὴν ὑπόλοιπη, μέχρι πέρουσι, πενταετία τὴν ἀφιέρωσα γιὰ μιὰ ἔμπρακτη συνελπὴ καὶ ἀκάματη ἐφαρμογὴ τῆς θεωρητικῆς αὐτῆς μελέτης στὴν προᾶξι τῆς καθημερινῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς. Ἐέρεις ἀγαπητῆ μου ἀδελφῆ, καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον πόσους κόπους καὶ μόχθους καὶ ἰδρωτές, πόσα ραπίσματα καὶ ἐμπαιγμοὺς καὶ διωγμοὺς, πόσες καταλαλιές καὶ ποτήρια καὶ σταυροὺς, πόσα στραπάτσα καὶ κλονισμοὺς καὶ ναυάγια μοῦ στοίχισε ἡ ἔμπρακτη αὐτὴ ἐφαρμογὴ τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας.... Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ ἀγωνιζόμενα ὑπομονετικὰ καὶ γενναῖα, μέσα σ' ἕνα κόσμος τόσο πολὺ διεφθαρμένο, γιὰτὶ ἔνοιωθα ὅτι μετὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἡ ψυχὴ μου θησαύριζε τώρα ἔλεος καὶ οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ. γιὰ τὰ παραπτώματα τῆς νεότητος.

Μὰ ὁ ἀγῶνας ἐξελίχθηκε ἀργότερα σὲ διμέτωπο. Μάχες ἔσθην, ἀκαταστασίες ἔσθην. Μάχες σὸ μέτωπο τῆς ἐπαγγελ-

ματικῆς ζωῆς, γιὰ νὰ μὴ ἀφήσω τὸ βδέλυγμα τῆς ἠθικῆς κρίσεως καὶ γενικῆς σαπίλας νὰ μολύνη τὴν ψυχὴ μου· μάχες καὶ στὸ σπητικὸ μου ὄπου ὁ Πειρασμὸς μὲ πολεμοῦσε μὲ τὸ στόμα καὶ τὰ ἔργα «τῶν πλησίον μου καὶ τῶν ἔγγιστά μου». Στις κρίσιμες ὥρες μιᾶς μάχης καὶ ὁ πιὸ γενναῖος στρατιώτης ἀποζητᾷ κατανόησι, στήριγμα καὶ ἐμπύχωσι ἀπ' τοὺς ἀμάχους τῶν μετόπισθεν· ἀπαιτεῖ τὸ ὀλιγώτερο ἀπ' αὐτούς, ὑπομονή. Χρειάζεται ἀκόμα καὶ πυρομαχικά, πού θὰ τὰ φτειαῖουν καὶ θὰ τοῦ τὰ στείλουν τὰ μετόπισθεν. Στὸν δικό μου ὅμως ἀγῶνα, τὰ μετόπισθεν μὲ πρόδιναν ! Ἡ ἠττοπάθειά τους, ἡ ἀπουσία ἀπὸ μέρους των ζωντανῆς θρησκευτικῆς πίστεως, ἡ ἔλλειψι σύμπνοιας καὶ κατανόησεως τῆς σημασίας τοῦ ἀγῶνα μου καὶ γενικὰ κατανόησεως τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς, τὸν εἶχαν μεταβάλει σὲ ἓνα ἄχαρο καὶ ἀπελλι ἀγῶνα, πού ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ξεφτοῦσε, ὀδηγώντας με στὴν αἰσχύνῃ τῆς συνθηκολογήσεως καὶ στὴν ἀτίμωσι τῆς αἰχμαλωσίας· τῆς αἰχμαλωσίας, ὅχι ἀπλῶς τοῦ εὐτελοῦς σαρκίου μου, μὰ τῆς ἀθάνατης ψυχῆς μου, γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ὁποίας εἶχα τόσο πολὺ μοχθήσει !

Καὶ πράγματι τὸν περασμένο Αὐγουστο ἄρχισα διαπραγματεύσεις μὲ τὸν Ἐχθρό, ἀφοῦ προηγήθηκε ἓνα ἐξάμηνο σιωπηρῆς ἀνακωχῆς !... Πρόκειται γιὰ τὸ ἐξάμηνο Φεβρουαρίου—Αὐγούστου, ὅπου κατέθεσα τὴν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν τάχα δὲν ὑπῆρχε πιά ἀγῶνας ! Ἀηδιασμένος ἀπὸ τοὺς ὀχετοὺς τῶν Γραφείων, εἶχα παραιτηθῆ καὶ ἀπὸ τὴν τελευταία θέσι μου, κι' ἀναπαύομουν ἰδιωτεύοντις καὶ φιλοξενούμενος στὸ σπῆτι σου. Τὶ σκαρφίστηκε λοιπὸν τότε ὁ πανοῦργος Σατανᾶς νὰ μοῦ λαλήσῃ;

Πρῶτα-πρῶτα μοῦδειξε γυμνά-χωρὶς τὸ ράσο-στελέχη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καθὼς καὶ κοσμικοὺς τῆς χριστιανικῆς κινήσεως, χωρὶς τὴν δορὰ τοῦ προβάτου μὲ τὴν ὁποία παρουσιάζονται στὸν κόσμον. Ὑστερα μοῦπε ὅτι ἦταν φρόνιμο νὰ καταθέσω τὰ ὄπλα, γιὰ τὴν δὲν ὑπῆρχε τάχα ἀντικείμενο ἀγῶνα, μιὰ καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀκόμα κι' ἀπ' αὐτοὺς ποῦχουν κληθῆ ἄνωθεν, νὰ διευθύνουν τὴν μάχη κατὰ τοῦ θηρίου, ἔχουν κάνει τὸ ἴδιο ἀπὸ καιρό... Μὲ συγχάρηκε γιὰ τὴν μαχητικότητά μου, ἂν καὶ τόσο ἄσκοπη, καὶ μὲ συλλυπήθηκε γιὰ τὴν πνευματικὴν πενίαν καὶ γιὰ τὰ εὐτελῆ αἰσθήματα πού ἔτρεφαν οἱ «ἔγγιστά μου» γιὰ

μένα... "Επρεπε, λέει, νὰ τοὺς δώσω ἓνα μάθημα!.. Νὰ τοὺς κάνω νὰ ἐκτιμήσουν τὴν ἀξία τῆς ἐνάρετης κατὰ Χριστὸν ζωῆς, δείχνοντάς τους τὴν ἀντίθετη ὄψι τοῦ νομίσματος, δηλαδὴ τὴν χωρὶς Χριστὸν ζωὴ! Τότε ἀσφαλῶς θὰ συνετίζονταν...

"Υστερα ἀπὸ μικρὴ ἐσωτερικὴ πάλη, δέχτηκα νὰ διακόψω γιὰ ἓνα διάστημα τὴν μάχη καὶ νὰ βάλω σ' ἐφαρμογὴ τὶς συμβουλὲς τοῦ Πονηροῦ! "Ελεγα μέσα μου ὅτι μιὰ μικρὴ ἀνάπαυλα, ὕστερα ἀπὸ ἀδιάκοπο δέκα-τεσσάρων χρόνων ἀγῶνα, σὲ μένα μὲν θὰ ἔδινε κάποια ἄνεσι ἀπ' τοὺς κόπους, στοὺς δὲ δικούς μου ἓνα σωτήριο ἴσως μάθημα... "Αλλωστε, ἔλεγα, ἡ βούλησί μου εἶναι πιά γυμνασμένη καὶ δυνατὴ, κ' ὅταν ὀσφρανθῶ κίνδυνο, θὰ μπορέσω νὰ σταματήσω ἔγκαιρα...

Αὐτὰ μοῦ λαλοῦσε ὁ Πονηρὸς καὶ τὸν Αὐγουστο ἄρχισα τὶς διαπραγματεύσεις... "Ἐνα καινούργιο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς μου ἐπρόκειτο πάλι νὰ γραφτῆ. "Ἐνα κεφάλαιο μὲ ἀγνωστη πλοκή. Τὴν πρώτη κ' ὅλας σελίδα του τὴν στόλιζε μιὰ ὥραία καὶ λεπτὴ πλατωνικὴ συζήτησι γιὰ ἀνώτερα πράματα... "Ὁ συζητητῆς μου —ξέρεις ποιά ἐννοῶ— πνεῦμα λεπτὸ καὶ παιδευμένο στὴν κατὰ κόσμο παιδεία, μὲ πλούσιο ἀναμφισβήτητα ἐσωτερικὸ κόσμο, ἄρχισε γρήγορα ν' ἀσκῆ μιὰ ἐπικίνδυνη γοητεία στὴν πάντα πεινασμένη γιὰ πνευματικὴ τροφὴ ψυχὴ μου... Σὲ λίγο ἔνοιωσα ὅτι τὸ πρᾶμα ἦταν ἀμοιβαῖο. "Ἐπακολούθησαν κ' ἄλλες σελίδες...

Ποῦ θὰ ἔβγαζε λοιπὸν αὐτὴ ἡ ἱστορία; Εἶχα γυρίσει λοιπὸν πάλι, ὕστερα ἀπὸ 14 ὀλόκληρα χρόνια, στὸ ἐξέγραμά μου;

Δὲν μοῦμενε καμμιά ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Πονηρὸς μοῦχε στήσει γιὰ δευτέρη φορὰ τὴν φοβερὴ παγίδα του, ὀδηγώντας με ὀλοταχῶς πρὸς αὐτή, ἀφοῦ πρῶτα κατάφερε νὰ μοῦ ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν θωριὰ τοῦ Κυρίου... Γιὰ δευτέρη φορὰ στὴν ζωὴ μου, ἡ στροφὴ τοῦ Δαυίδικοῦ ψαλμοῦ εὔρισκε ἐφαρμογὴ, πλὴν ἀλλοίμονο, πάλι μὲ τὴν εἰς ἄτοπο ἀπαγωγὴ...

Κάθησα τότε κ' ἔκανα ἓναν ἀπολογισμό. Ξαναδιάβασα νοερὰ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς μου, μὰ καὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς τῆς οἰκογενείας μας, ὡς ἐκεῖ ποὺ ἔφθναν οἱ πληροφορίες μου. Ξαναζωντάνεψα μπροστά μου ἔργα καὶ ἡμέρες ζωντανῶν καὶ πεθαμένων προσώπων, συσχέτισα γεγονότα, ταξινόμησα αἰτία μὲ ἀποτελέσματα, μὲ δυὸ λόγια ἔκανα οἰκογενειακὴ ἱστορία.

Θυμήθηκα τὰ ὅσα εἶχα ἀκούσει γιὰ τὸν μεγάλο ζῆλο τοῦ παπποῦ-Νικολάκη πρὸς τὰ θεῖα, πὺν ὥστόσο φοιτητῆς ἀκόμα τῆς Θεολογίας, τὸν θυσίασε στὸν βωμὸ τῆς κοσμικῆς ματαιότη-
τας, γιὰ νὰ κλαίῃ ὕστερα καὶ νὰ ὀδύρεται -γέρος πιὰ- γιὰ τὸν χαμένο Παράδεισό του. .

Ἔφερα στὴν μνήμη μου τὸν ἀδελφό τοῦ παπποῦ, τὸν Στυλιανό, πὺν ἡ σοφία καὶ ἡ πολυμαθεία του σπαταλήθηκαν τόσο ἀπερίσκεπτα καὶ στενόκαρδα.

Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸν γιό του, τὸν θεῖο-Γιῶργη. Τόσα διανοητικὰ ἐφόδια, τόσος πλοῦτος γνώσεων, τέτοια ἀξιωσύνη, στὴν ὑπηρεσία τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς σαρκολατρείας...

Ἔοριξα μιὰ ματιὰ στὴν ζωὴ τοῦ θείου-Κλεάνθη καὶ αἰσθήματα οἴκτου, ἀνάμικτα μὲ ἀηδία, πλημμύρισαν τὴν ψυχὴ μου.

Ὁ νοῦς μου πέταξε ὕστερα στοὺς μακαρίτες γονεῖς μας· στὸν πανέντιμο πατέρα μας καὶ στὴν φιλόπονη, γενναία καὶ φιλόστοργη μητέρα μας. Τόσα χαρίσματα καὶ τόσες ἀρετές, καὶ τὸ σπουδαιότερο μιὰ δωδεκάδα σχεδὸν παιδιῶν, ἀποδείχτηκαν ἀνίσχυρα νὰ φέρουν τὴν χαρὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἀνάμεσά τους.

Γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴν γενεαλογικὴ κακοδαιμονία, ὅσο κι' ἂν ἐρευνήσα, ἓνα μόνο αἴτιο μπόρεσα νὰ βρῶ: Τὴν ἔλλειψι ζωντανῆς καὶ ἐνεργοῦ πίστεως στὸν Θεό, στὴν ψυχὴ, στὴν ἀθανασία καὶ στὴν μισθαποδοσία, ἢ —πρῶμα πὺν καταντᾶ στὸ ἴδιο— τὴν ἔλλειψι μαχητικοῦ καὶ σταθεροῦ πνεύματος στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Πονηροῦ.

Ἔστερα πῆρα ἐσᾶς, τὶς ἀγαπητὲς ἀδελφές καὶ ἀδελφούς μου, μιὰ πρὸς μιὰ καὶ ἓναν πρὸς ἓναν στὴν σειρά... Ὅλες καὶ ὅλοι πλούσιοι σὲ αἰσθήματα, νοικοκυρὲς καὶ νοικοκυρῆδες, προικισμένοι ὁ καθεὶς καὶ ἡ καθεμιά μὲ ἓνα ἰδιαίτερο ἄλαντο, πλασμένοι ὅλοι καὶ ὅλες γιὰ νὰ πετάξετε σὰν ἄγγελοι στοὺς οὐρανοὺς, προτίμησαν νὰ διπλώσουν τὰ φτερά τῆς ψυχῆς καὶ νὰ κατατρίβονται ἀσυλλόγιστα μὲ τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰ σαρκικά... Μιᾶς ὀλόκληρης ζωῆς κόποι καὶ μόχθοι, δοσμένοι σὲ μιὰ χίμαιρα ἢ σ' ἓνα πάθος.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ (α)

«Τὰ μοναστήρια δὲν ἦσαν ἴσον κέντρα, ἔνθα συνηθοῦζοντο πολλοὶ ἢ ὀλίγοι μοναχοί, ἵνα σώσωσι τὴν ψυχὴν των καὶ κερδίσωσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Οἱ τρόφιμοι αὐτῶν, ὅσον καὶ ἂν ἦσαν μακρὰν τῆς κοινωνίας, ἐθεράπευον ἐν τούτοις καὶ ὑψηλοτέρας τινὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, φορεῖς πολιτισμοῦ καὶ θρησκευτικότητος γινόμενοι.

Οἱ μοναχοὶ ἦσαν ἐπόπται τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τῶν μικρῶν ἐκείνων συνοικιῶν, αἵτινες ὑπῆρχον ἐνίοτε παρὰ τὰς μονὰς. Ἐν τυπικῷ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, ὁ κτίτωρ παραγγέλλει: «Τὸν δὲ προσετώτα ἀξιῶ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, φροντίδα ποιῆσθαι συνεχεστέραν, ἵνα μὴ τὰς Τετράδας καὶ Παρασκευὰς παραχωρῇ τοῖς χωρίταις μεταλαμβάνειν ψοῦ, τυροῦ, πολλάκις καὶ κρέατος, μήτε μὴν ἀφίστασθαι τούτους ὄρθρου τε καὶ λειτουργίας τὰς Κυριακὰς τῶν ἡμερῶν καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἑορτῶν πάντας προσκαλουμένου τοῦ σημάντρου κατὰ τὸ ἀπαραίτητον εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ἐπιφοίτησιν.»

Οὐ μόνον δὲ τοὺς περιοίκους ἠθικῶς ἐπαιδαγώγουν οἱ μοναχοί, ἀλλὰ καὶ ἀνώτερόν τινα πολιτισμὸν μετέδιδον εἰς αὐτούς. Ὅντως ἐν χώραις, ἔνθα ἐν ἡ πλείονα μοναστήρια εἶχον ἰδρυθῆ, παρατηρεῖται περισσοτέρα ἡμερότης ἡθῶν καὶ ἐλικράτησις Ἑλληνικοῦ ὄντως πολιτισμοῦ. Τὰ μοναστήρια ἐπίσης ἀνεδεικνύοντο κέντρα εὐποιΐας. Ἐντὸς τοῦ περιβόλου αὐτῶν εὗρισκον πολλάκις παρηγορίαν ψυχῆ καὶ τεθλιμμένα καὶ ἀνακούφισιν σώματα καμνόντων. Οἱ πτωχοὶ οἱ ἐλέη ζητούντες συχνὰ ἐπεσκέπτοντο τὰς μονὰς καὶ παρὰ τοὺς πυλῶνας αὐτῶν εἴτε κατὰ Κυριακὴν, εἴτε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως, εἴτε κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ κτίτορος, εἴτε ἐνίοτε καὶ καθ' ἐκάστην, ἄφθονα ἐλάμβανον τρόφιμα. Κατὰ στίχον ἢ ἐν κύκλῳ κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν τυπικῶν, καθήμενοι ἔτρωγον ἐν τάξει καὶ ἡσυχίᾳ ὅ,τι παρῆχεν ἡ μονή, ἄρτον δηλαδὴ μετὰ τυροῦ, φάβα, ὀψάρια κ. τ. λ. συνοδευόμενα ἐνίοτε ἀπὸ κρασοβόλιον, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεχώρουν, ἀφοῦ πρῶτον, τὰς χεῖρας ἀνέχοντες καὶ ὑπὲρ τοῦ κτίτορος ἢ τῆς ψυχῆς τῶν γονέων αὐτοῦ εὐχόμενοι, ἀνεφώνουν τρεῖς τὸ «Κύριε ἐλέησον.»

(α) Ἐπειδὴ τινες ἐξ ἀγνοίας τῶν μεγάλων πρὸς τὸ Ἔθνος ἡμῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ μοναχισμοῦ, ὅστις καὶ σήμερον εἶναι χρησιμώτατος τῆ κοινωνία, θεωροῦσι τοῦτον μὴ ἔχοντα ἤδη λόγον ὑπάρξεως, σημειοῦμεν τινὰς τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, ὡς ἀναφέρονται ὑπὸ ἐπαϊόντων, πρὸς διαφώτισιν αὐτῶν.

(Ἡμιαγορεύτης)

Νῦν ἐν ταῖς ἱεραῖς λειτουργίαις συχνὰ ἀκούομεν τῆς φωνῆς τοῦ ἱερουργοῦντος δεομένου ὑπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσούντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν. Ἡ εὐχὴ αὕτη δὲν ἦτο τότε τυπικὴ. Κατὰ τὸν μεσαῖωνα καὶ δὴ καὶ κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα αἱ μοναὶ ἐφρόντιζον «ψυχὰς πεινώσας ἐμπλήσαι ἄρτων καὶ ἐν ἡμέραις χορτάσαι λιμοῦ ἢ κατὰ αἰχμαλωσίας ρυῖναι ὡς παρασύραι μὲν κατὰ δουλώσεως, ἀποκαταστήσαι δὲ τοὺς ἡχμαλωτισμένους εἰς τὸ ἐλευθέριον». Ὅσάκις καὶ τοῦτο συνέβαινε, δυστυχῶς πολὺ συχνά, πλέοντες οἱ χριστιανοὶ ἡχμαλωτίζοντο ὑπὸ πειρατῶν, ἂν μὴ ἡλευθεροῦντο διὰ θαυματουργοῦ ἐπεμβάσεως τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἢ τοῦ τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐλυτροῦντο ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν μονῶν ὧν τὰ ταμεῖα προθύμως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἠνοίγοντο. Τὸ ἄριστον τοῦτο τῆς ἀνακουφίσεως τῆς κοινῆς δυστυχίας τὸ διατηρηθὲν διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῶν πατριαρχείων καὶ καθ' ἅπασαν τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς πειρατείας κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, τὸ χριστιανικώτατον, λέγω, τοῦτο ἔθιμον, οὗ τὴν τήρησιν ἐπέβαλλον τὰ τυπικά, εὐρίσκομεν εἰς πολὺ παλαιότεραν ἐποχὴν. Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ αἰχμαλωτίζονται ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν Χριστιανοί, οὗτοι δὲ ζητοῦσι τὴν ἄδειαν νὰ γράψωσι πρὸς τοὺς ὁμοθρήσκους, ἵνα παρὰ αὐτῶν ζητήσωσι τὰ λύτρα των. Κατὰ τὸν χρονογράφον «Καὶ τῆς δεήσεως ἐκπεμφθεῖσης, ἀνεγνώσθη ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ μετὰ δακρῶν πάντες εἰς τὰ λεγόμενα γαζοφυλάκια ἐν ἐκάστη ἐκκλησίᾳ, καθ' ὃ ἠπόρει τις, μετεδίδου. Ἐν οἷς πρῶτος κατανυχθεὶς ὁ πατριάρχης σὺν τοῖς κληρικοῖς καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἐξ οἰκείας προαιρέσεως μετέδωκεν. Καὶ ἀναγνωσθεῖσης τῆς δεήσεως τῆς παρὰ τῶν αἰχμαλώτων πεμφθείσης, ἤτησε πᾶς ὁ δῆμος τοῦ ἀχθῆναι πάνδημον. Καὶ τοῦ πανδήμου ἀχθέντος καὶ τάπητος ἀπλωθέντος, ἕκαστος καθ' ὃ ἠπόρει ἔρριπεν ἐν τῷ τάπητι καὶ συναχθέντων πάντων καὶ ἐκπεμφθέντων ἀνεγρῦσθησαν οἱ αἰχμαλῶτοι».

Τὰ μοναστήρια ἦσαν ἐπίσης κέντρα μεγάλης πνευματικῆς ἐργασίας. Ἐν αὐτοῖς οἱ μοναχοί, ἀδιάσπαστον τὸν μετὰ τοῦ παρελθόντος σύνδεσμον τηροῦντες, ἐκαλλιέργουν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, μεταλαμπαδεύοντες ὡς συγγραφεῖς, ἢ καὶ διδάσκαλοι, τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν εἰς τοὺς συγχρόνους. Ἐκ τῶν περιβόλων τῶν μονῶν, ὡς ἀπὸ κοιλίας δουρείου ἵππου, τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν διδασκόμενοι καὶ εἰς τὰ νάματα τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς λουσθέντες ἐξεπήδησαν ἄνδρες, οἵτινες στύλοι τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐγένοντο.

Αἱ μοναὶ καθ' ὅλους τοὺς μέσους αἰῶνας, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἀπεδειχθήσαν οἱ τηλαυγεῖς ἐκεῖνοι φανοί, οἵτινες πάντοτε ἐφώτισαν τὸ χειμαζόμενον ἔθνος ἡμῶν, βοηθήσαντες αὐτὸ εἰς εὐάγαλον νὰ καταφύγῃ λιμένα.

Αἱ μοναὶ πρὸς ἃς συνεδέθη πολλαχῶς ἢ κατὰ τόπους Ἑλληνικὴ ἱστορία, (τὴν ἀπόδειξιν τούτου παρέχουσι τὰ ἀρχεῖα αὐτῶν), οὐχὶ

ἄπαξ κατὰ τοὺς δεινοὺς τῶν ἐπιδρομῶν χρόνους ἐχρησίμευσαν ὡς καταφύγια τῶν διωκομένων περιοίκων. Ἐχομεν πολλὰς μαρτυρίας ἐκ τοῦ IB' αἰῶνος, καθ' ἃς, τὰς ἐπιδρομὰς τῶν κουρσάρων φεύγοντες οἱ νησιῶται καὶ πάραλοι κατέφυγον εἰς τὰς μονὰς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ζητοῦντες σωτηρίαν. Δὲν ἐπεκαλοῦντο τότε οἱ ἀδελφοὶ τῆς θεομήτορος μόνον τὴν ἐπικουρίαν, ἀλλὰ τὰς θύρας τῆς μονῆς κλείοντες, ἴσταντο ἀτρόμητοι παρὰ τὰς τοξικὰς θυρίδας καὶ βελῶν ὄμβρων κατὰ τῶν ἀνόμων ἐξέχυνον. Τὸ φρούριον, ὡς πολλάκις ἐκαλεῖτο ἡ μονή, κρατερῶς ὑπεστήριξε τοὺς πρόσφυγας καὶ οὐχὶ ἄπαξ ἔσωξε τὴν τιμὴν καὶ ζωὴν, αὐτῶν. Οὕτω τὰ μοναστήρια τοῦ μέσου αἰῶνος ἀπεδεικνύοντο καὶ ἐθνικοῦ ἀγῶνος κέντρα πρόθυμα εἰς θυσίας ἐθνικὰς, ὧν μακρὰν σειρὰν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ ἱστορία ἡμῶν καὶ ὧν μία τῶν λαμπροτέρων ἐκφάνσεων εἶναι ἡ ὀλοκαύτως τῆς μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου.

Ὁ μέγας Βασίλειος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι Ἱεράρχαι, ὡς χῶρον κατὰλληλον πρὸς διδασκαλίαν ἐθεώρουν καὶ συνίστων τὴν Μονήν. Ἐκεῖ μακρὰν τῆς τύρβης τοῦ κόσμου καὶ ἐν μέσῳ τῶν κατὰ Θεὸν ζώντων πατέρων καλλύτερον ἠδύναντο τὰ τέκνα τῶν χριστιανῶν νὰ παιδευθῶσιν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου. Ἐννοεῖται δ' ὅτι αἱ συστάσεις αὗται εἰσηκούοντο καὶ τὰ μοναστήρια, ἅτινα ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰῶνων ἐχρησίμευσαν ὡς κέντρα, ἐν' οἷς ἐκαλλιεργήθη ἡ τέχνη καὶ φιλοσοφίᾳ ἐναπεταμιεῦθη ἡ προγονικὴ σοφία, ἐγίνοντο οὐχὶ σπανίως καὶ σχολεῖα. Περὶ τοῦ πράγματος ἔχομεν πανταχόθεν καὶ ἐκ διαφόρων αἰῶνων μαρτυρίας· ἀλλὰ καὶ ἂν αὗται δὲν ὑπῆρχον, θὰ ἠδύνατο περὶ τούτου ἡ σημερινὴ παράδοσις νὰ μαρτυρήσῃ». (1)

«Μεγάλῃν εὐεργεσίαν παρέσχον εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν καιρῶν ἐκεῖνων. Μοναχοὶ κυρίως ἦσαν οἱ τολμηρότεροι ἱεραπόστολοι, οἱ ὅποιοι διέδιδον εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὸ Εὐαγγέλιον, τὴν ἐξημέρωσιν καὶ τὸν πολιτισμόν. Τὰ μοναστήρια ἐφρόντιζον πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης κοινωνίας, αὐτὰ ἐφρόντιζον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ καὶ αὐτὰ διετήρησαν τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς καὶ οὕτω παρέσχον ἀληθινόν τε εὐεργεσίαν εἰς τὸ γένος καὶ ἰσχυρόν τε εἰς ὅλην τὴν ἀνθρώπινην ὀρίαν». (2)

«Ὁ μοναχικὸς βίος ἀνέδειξεν ἀρετὰς μεγάλας. Τίς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι παρέσχε καὶ παραμυθίας οὐ μικρὰς; Πολλὰι τεθλιμέναι, πολλὰι ἐκ τῶν περιπετειῶν τοῦ κόσμου τούτου καιρίως τρωθεῖσαι ψυχαί, αἵτινες, ἂν ἔμενον ἐν αὐτῷ, ἤθελον περιπέσει εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν ἢ ἐξαχρείωσιν, εὔρον εἰς τὰ ἄσυλα ἐκεῖνα σωτηριώδη θεραπείαν τῶν θορύβων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας αὐτῶν. Πολ-

(1) Φαίδ. Κουκουλὲ «Ἐκ τοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν» Ἀθῆναι 1920 σελ. 74—78. 92.

(2) Α. Ἀδαμαντίου εἰς Μ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδεῖαν τομ. Ζ' σελ. 888.

λάκις τὰ μοναστήρια παρέσχον εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, εἰς τοὺς πένητας, εἰς τοὺς ὁδοιπόρους καταφυγὴν καὶ προστασίαν, τὴν ὁποίαν οὗτοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὐδαμοῦ ἄλλου ἠδύναντο νὰ εὑρωσι. Πολλάκις ὑπῆρξαν ἐν πολιτικαῖς καὶ κοινωνικαῖς τρικυμῖαις τὰ ἀσφαλῆ καταφύγια τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν τῶν ἐπιστημῶν. Μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων καὶ χθὲς ἀκόμη ἀνεδείχθησαν προμαχῶνες πολὺκροτοί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας». (1)

«Τὰ σπουδαιότερα ὄργανα πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἦσαν οἱ Μοναχοί. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰουστινιανὸς ὑπεστήριξε τὸν ἀσκητισμὸν, διότι ἐθαύμαζε τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν δύναμιν τοῦ μοναχικοῦ βίου. (Νεαρά 5. 133). Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θεσμοῦ τούτου εἶναι καὶ λίαν σκόπιμος πολιτικῆ. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς καὶ ὄλοι οἱ ἄρχοντες ἐπροστάτευσαν τὰς Μονὰς. Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ὑπῆρχον εἰς τὴν πρωτεύουσαν 67 ἀνδρικὰ μοναστήρια πλὴν τῶν γυναικείων, ἐκτιζόν δὲ ἀργότερον καὶ ἄλλα εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Κράτους. Ὁ θεσμὸς οὗτος τοῦ μοναχικοῦ βίου παρεῖχε μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Κράτος καὶ τὴν κοινωνίαν, διότι εἰς τὰς μονὰς ἐγένετο ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων, τῆς Τέχνης, ἀκόμη καὶ ἡ φιλανθρωπία εἰς τὰς μονὰς καὶ διὰ τῶν μονῶν ἤσκειτο. Ἐκ τῶν μοναχῶν ἐξήρχοντο οἱ μεγάλοι ἱεραπόστολοι, οἱ ὅποιοι μὲ ἠρωϊσμὸν καὶ αὐτοθυσίαν ἐπήγαινον εἰς τοὺς βαρβάρους λαοὺς τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ προσεῖλκνον εἰς τὸν χριστιανισμὸν διαφόρους φυλάς τῶν Οὐννων. Ἄλλοι ἐφθάνον εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κεϋλάνην. ἕως τὴν Κίναν, εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἕως τὴν Νουβίαν ἀκόμη ἕως τὰς ὀάσεις τῆς Σαχάρας... Αἱ ἔρημοι τῆς Συρίας, τῆς Αἰγύπτου, ἡ ὄασις τῆς Σαχάρας ἐγίναν χριστιανικαὶ καὶ ἑλληνικαὶ, ἐγένισαν μὲ χριστιανικὰς κοινότητας, μὲ μοναστήρια, τὰ ὅποια ἦσαν κέντρα γραμμάτων καὶ τέχνης». (2)

«Ὁ μοναχικὸς βίος δὲν ὑπῆρξε μόνον μία ἀντίδρασις καὶ μία ἀνασταλτικὴ κίνησις κατὰ τοῦ ρεύματος τῆς διαφθορᾶς τοῦ ἀρχαίου κόσμου, Ὑπῆρξεν ἀκόμη ἓνα φράγμα κατὰ τοῦ ἀτομισμοῦ καὶ τῆς ὕλιστικῆς ιδιοτελείας τοῦ κόσμου, Ὑπῆρξεν ἓνα σύνθημα καὶ ἓνα παράδειγμα ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης. Τὰ μοναστήρια δὲν ἦσαν μόνον ὀάσεις προσευχῆς εἰς τὰς ἐρήμους· ἀνεδείχθησαν καὶ ὀάσεις ἀγάπης μέσα εἰς τὴν ἔρημον τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς ἀσπλαγχνίας. Εκκεῖ, εἰς τὰ ἡσυχαστήρια τῆς Αἰγύπτου καὶ εἰς τὰ πρῶτὰ Κοινόβια τῆς Ραβέννης, ἐσπάρη ἀπ' ἀρχῆς ὁ σπόρος τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος ἀργότερα θὰ ὑψώνετο «εἰς δένδρον μέγα», εἰς τὰ περίφημα φιλανθρωπικὰ καὶ νοσοκομειακὰ συγκροτήματα τῶν Μονῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως». (3)

(1) Κ. Παπαρρηγοπούλου. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τόμ. ιγ' σελ. 18 ἔκδοσις Ἐλευθερουδάκη.

(2) Α. Ἀδαμαντίου ἐν μεγάλῃ Ἑλ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ τόμ. ιγ' σελ. 123.

(3) Περιοδικὸν «Ζωή» 1951 σελ. 364.

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Ἡ καλὴ ἀπαρχή

Ἡ εὐ τε καὶ καλῶς τὰ πάντα διατάξασα ποτνία ἡμῶν Μήτηρ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου, ὡς καλὴν ἀπαρχὴν αὐτοῦ, ἐτάξατο τὴν ἑορτὴν τοῦ Οὐρανοφάντορος Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, οἰνοὶ προτρέπουσα ἡμᾶς νὰ γίνωμεν μιμηταὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἡμῖν. Διότι ὁ Μέγας Βασίλειος ὑπῆρξεν ἢ ἐνσάρκως τῆς ἀγιότητος, τὸ πνεῦμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ θεόπνευστος κήρυξ τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, ὁ παιδαγωγὸς τῆς Νεότητος, ἢ προσωποποίησις τῆς ἀγάπης, ὁ δημιουργὸς κοινωνικῆς προνοίας, ὁ τοποθετήσας τὴν φιλάνθρωπιάν εἰς τὰ εὐρῆα πλαίσια τῆς εὐαγγελικῆς διδαχῆς, ἄνευ διακρίσεως φυλετικῆς καὶ θρησκευτικῆς, ὁ δεινὸς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἑραστής, ὁ καθορίσας ἄριστα τὴν σχέσιν τῆς τε θύραθεν καὶ ἔσω σοφίας τῶν ἀρχιερέων ὁ ἀκρέμων, ὁ σοφὸς τῶν μοναχῶν νομοθέτης, ὁ διοργανώσας ἄριστα τὸν μοναχισμόν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ὅστις μοναχισμὸς χάρις εἰς τὴν τοιαύτην διοργάνωσιν, παρέσχεν ἀνεκτιμῆτους ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν κόσμον ὡς σημειοῦται εἰς ἄλλην στήλην τοῦ παρόντος.

Ὡς γνωστὸν δὲ ὁ Μ. Βασίλειος καθώρισε καὶ ἐπέβαλε τὸν Κοινοβιακὸν τύπον «ἵνα μήτε τὸ φιλόσοφον ἀκοινώνητον ἦ, μήτε τὸ πρακτικὸν ἀφιλόσοφον». Ἔχει δὲ πλείονα ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ζωὴ ἀγαθὰ, ἄπερ οὐ ράδιον ἐξαριθμεῖσθαι πάντα. Πρὸς τε γὰρ τὴν τήρησιν τῶν δεδομένων ἡμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀγαθῶν, τῆς μονώσεως ἐστὶ χρησιμωτέρα» (ἐρωτ Ζ') Τὸν Οὐρανοφάντορα ἄς μιμηθῶμεν ὅλοι ἰδίᾳ ἡμεῖς οἱ Μοναχοὶ καὶ οὐτὼ θὰ κάμωμεν καλὴν τοῦ νέου χρόνου ἀπαρχήν.

«Ἔργον ἀνυπολογίστου ἀξίας»

Γνωστὸν τυγχάνει πόσον ἐμόχθησαν οἱ Μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ καταστήσωσι καταληπτὰ τοῖς χριστιανοῖς τὰ ὑψηλὰ καὶ θεῖα τῆς Γραφῆς νοήματα. Αἱ πλείους τῶν ὁμιλιῶν αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀφιεροῦνται, διότι «ἄνευ τῆς γνώσεως αὐτῆς ἄδύνατον ἐστὶ σωθῆναι» ὡς λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος. Ὁ αὐτὸς Παῖς θεωρεῖ «μέγα κακὸν ἀγνοεῖν Γραφάς» (ὁμιλ. λδ' Πράξ.)

Τὸ μέγα τοῦτο κακὸν ὑφίσταται δυστυχῶς μέχρι σήμερον ἀφ' ἐνός μὲν λόγῳ τοῦ ὀλιγογραμμάτου τῶν χριστιανῶν ἡμῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου, τὸ καὶ σπουδαιότερον, ἐκ τῆς μὴ κατανοήσεως τοῦ ἱεροῦ κειμένου ὑπὸ πάντων λόγῳ διαφορᾶς τῆς γλώσσης καὶ δὴ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐν αἷς, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος «ἐστὶ δυσνόητα» (Ἄ Πέτρ. γ' 16).

Τὸ κακὸν τοῦτο τῆς μὴ κατανοήσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, θεῖα εὐλογία, χάρις εἰς τὸν θεολόγον καὶ συγγραφέα Καθηγητὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Ν. Τρεμπέλαν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς ἀδελφότητος «Ζωὴ» ἔπαυσεν ἤδη ὑφιστάμενον.

Ὁ κ. Τρεμπέλας ἀσχοληθεὶς μὲ τὸ θεόπνευστον βιβλίον καὶ τὰς εἰς αὐτὸ ἐρμηνείας τῶν Μ. Πατέρων ὑπὲρ τὴν εἰκοσαετίαν, ἀφοῦ ἐξέδωκε τὰ κλασικὰ πλέον θεωρούμενα πέντε ὀγκώδη ὑπομνήματα αὐτοῦ εἰς τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστ. Παύλου καὶ Καθολικὰς τοιαύτας, ἔνθα ἐξονυχιστικῶς ἐρευνᾷ καὶ χύνει ἄπλετον φῶς εἰς τὰ θεῖα τῆς Γραφῆς νοήματα, ἐξέδωκεν ἐγκρίσει καὶ εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διτομον σύντομον ἐρμηνείαν εἰς ὀλόκληρον τὴν Καινὴν Διαθήκην συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀποκαλύψεως.

Ἡ μετάφρασις αὕτη ἀποτελεῖ ἄνευ ὑπερβολῆς, μνημειῶδες ἔργον, «ἔργον ἐς αἶε» καὶ τὴν ἀρτιωτέραν καὶ τελειωτέραν ὀρθόδοξον μετάφρασιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀνεπλήρωσε δὲ μέγα κενὸν παρ' ἡμῖν, διότι, ὡς γράφει τὸ ἐν ἀρχῇ δημοσιευόμενον σεπτὸν Πατριαρχικὸν γράμμα «συμβάλλεται εἰς τὴν εὐρύτεραν καὶ παρ' ἡμῖν τῆς Καινῆς Διαθήκης μελέτην καὶ κατανοήσιν.» Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐχαρκατήρισε ταύτην «ἔργον ἀνυπολόγιστου ἀξίας» καὶ τὰ μάλα εὐληπτον καὶ ἐπαγωγὸν ἐρμηνείαν τῶν ρημάτων τῆς ζωῆς. Περιττὸν νὰ συστήσωμεν ὅτι πᾶς μοναχὸς κοὶ ὀρθόδοξος δέον τάχιστα καὶ ἄνευ ἀναβολῆς νὰ γίνῃ κάτοχος τοῦ θησαυροῦ τούτου καὶ κατὰ τὴν θεῖαν ἐντολὴν νὰ μελετᾷ «ἡμέρας καὶ νυκτός» (Ψλμ. α' 2)

Τὸ παράδειγμα τῶν ξένων

Ἀφοῦ ὁ λόγος περὶ τῆς μελέτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες δυστυχῶς ὑστεροῦμεν, καλὰ θὰ ἦτο νὰ ἐγγνωρίζομεν τί ἐπὶ τοῦ προκειμένου πράττουσι οἱ ξένοι.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸν παρελθόντα Σ)βριον ἐγένοντο μεγάλα ἔορτα ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς νέας μεταφράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν· ἐθεωρήθη δὲ τοῦτο μέγα γεγονός καὶ ἐγένετο εἰδικὴ τελετὴ καὶ εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον.

Ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς δὲ Ἑταιρίας τῆς Βιβλοῦ ἔχει καθορισθῆ ἀπὸ ἐννέα ἐτῶν νὰ μελετῶνται ἐπὶ ἓνα μῆνα αἱ αὐταὶ περικοπαὶ ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων ἀτόμων.

Κατὰ τὸ 1952 τοιοῦτος μὴν καθωρίσθη τὸ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου — 25 Δεκεμβρίου χρονικὸν διάστημα καὶ αἱ προταθεῖσαι 29 περικοπαὶ ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ κατοίκων 45 διαφορετικῶν χωρῶν.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς προσπάθειας τῆς Ἑταιρίας πρὸς διάδοσιν τῆς Βίβλου αἰδεσ. Δόκτωρ Τζαΐμς Κλαίηπουλ ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς: «Δὲν ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Βίβλου, πὺν χρησιμοποιεῖ ὁ κόσμος, ἀρκοῦμεθα εἰς τὸ νὰ διαβάξεται. Μοναδικὸς σκοπὸς μας εἶναι νὰ προτρέπωμεν τὸν κόσμον νὰ διαβάξῃ διὰ νὰ πλουτίξῃ τὸν ψυχικὸν του κόσμον μὲ τοὺς θησαυροὺς τῆς Βίβλου. Θέλομεν νὰ καταστήσωμεν τὴν Βίβλον τὸ περισσότερον ἀναγιγνωσκόμενον βιβλίον εἰς τὸν κόσμον, ὄχι ἀπλῶς τὸ βιβλίον μὲ τὴν μεγαλυτέραν κυκλοφορίαν».

Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἑταιρία αὕτη κατὰ τὸ 1951 διέθεσε 16 ἑκατομμύρια ἀντιτύπων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τῶν 136 ἔτων τῆς λειτουργίας τῆς 415 ἑκατομμύρια τοιούτων.

«Αὐτὸ ἠῦραμεν, αὐτὸ θ' ἀφήσωμεν»

Αὕτην τὴν ἄτιπον δικαιολογίαν προβάλλομεν, ὅταν ἕξ ἀγάπης μᾶς ὑποδεικνύουσι τὴν διόρθωσιν κακῶς ἐχόντων πραγμάτων, ὡς τὸ ἐν ἡμῖν ἰδιόρρυθμον σύστημα. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲν λέγει, τυχὸν δὲ ἐφαρμοζόμενον θὰ ἐπέφερον στασιμότητα καὶ ἔλλειψιν ἀληθοῦς προόδου. Ἄν οἱ πρόγονοί μας ἔλεγον «αὐτὸ ἠῦραμεν, αὐτὸ θ' ἀφήσωμεν» θὰ εἴμεθα ἀκόμη εἰδωλολάτραι. Θὰ κρατήσωμεν καὶ θὰ διατηρήσωμεν, ζηλοτύπως μάλιστα, πᾶν τὸ καλόν, θὰ ἀπορρίψωμεν δὲ πᾶν τὸ κακὸν ἔστω καὶ ἂν τὸ ἠῦραμεν, ἔστω καὶ ἂν πολυχρόνιος ἐμμονὴ ἐν αὐτῷ κατέστησε τοῦτο ἄρεστον ἡμῖν. Ἐνταῦθα ἔχει ἐφαρμογὴν τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, δι' ἄλλην αἰτίαν λεγόμενον «πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε!» Τὸ ἰδιόρρυθμον ἐδοκιμάσθη καὶ εὐρέθῃ καταστρεπτικόν, γάγγραινα τῶν Μονῶν, ἀπεδοκιμάσθη ὑπὸ πάντων τῶν εὖ φρονούντων. Θὰ τὸ διατηρήσωμεν; Μυριάδις ὄχι. Τὸ ταχύτερον πρέπει νὰ τὸ ἀποβάλωμεν. Θὰ κατέχωμεν μόνον τὸ καλόν. Καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ Κοινόβιον. Ἐπειτα εἶναι καὶ ζήτημα ὑπακοῆς, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθημεν, ἀφοῦ οἱ ἀοίδημοι καὶ ἅγιοι ἰδρῦται τῶν Μονῶν ἴδρυσαν αὐτὰς ὡς Κοινόβια.

Εὐχαριστία

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ ἀνὰ τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον Ἀγιορειτικὰ Μετόχια ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας διετέθησαν πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων ἀδελφῶν ἡμῶν. Αἱ Ἱεραὶ τοῦ Ἄθω Μοναὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀγνοήσωσι τὴν ἱστορίαν αὐτῶν καὶ τὸ παρελθὸν καὶ φανῶσιν ἀδιάφοροι πρὸ τῶν θυμάτων τῆς μεγάλης Ἑθνικῆς λαίλαπος. Εὐχαρίστως ὅθεν ἐδέχθησαν τὴν θυσίαν ταύτην καὶ τὰς στερήσεις, ἵνα περιθάψωσιν ὡς ἑκαταί, πάσχοντας.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

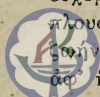
Ὁσιομάρτυς Παχώμιος ὁ Νέος. Μετὰ σχετικὴν ἀλληλογραφίαν μεταξὺ τῆς ἡμετέρας Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῆς ἐν Πάτμῳ μεγάλης καὶ ἱστορικῆς τοιαύτης Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς δευτέρας ἢ παραχώρησις μέρους τοῦ ἱ. λειψάνου τοῦ Ὁσιομάρτυρος Παχωμίου τοῦ Νέου, τὸ ὁποῖον ὀλόκληρον εὑρίσκεται παρ' αὐτῇ, εἰς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μονὴν τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ ὄσιος ἀδελφὸς μαρτυρήσας ἐν Οὐσάκ τῷ 1730. Τὴν παραχώρησιν ταύτην ἐνέκρινε καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ καθ' ἣν στιγμὴν χαράσσονται αἱ γραμμαὶ αὗται εὑρίσκεται ἐν Πάτμῳ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱ. ἡμῶν Μονῆς ὁ ἡμέτερος Καθηγούμενός Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. κ. Σεραφεῖμ πρὸς παραλαβὴν τοῦ ἱ. Λειψάνου ὅπερ κατὰ τὴν ἐνταῦθα μεταφορὰν θὰ συνοδεύσῃ ἐκ μέρους τῆς ἀδελφῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου καὶ ἀδελφὸς αὐτῆς.

Τὸ τοιοῦτον ὅμως ἐπέφερεν ἰσχυρὸν οἰκονομικὸν κλονισμόν, ὅστις ἐνισχυόμενος καὶ ὑπὸ ὀρισμένων κρατικῶν φορολογιῶν καθίστα ὀσημέραι προβληματικὴν τὴν συντήρησιν τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει αἰωνοβίων τοῦ Κυρίου σκηνομάτων.

Τοῦτο ἰδὼν ὁ εὐσεβέστατος καὶ μέλος τῆς χριστιανικῆς κινήσεως, πρῶτον Ὑπουργὸς κ. Θ. Μερτικόπουλος, εἰσηγήσει τοῦ ἐπίσης εὐσεβοῦς Διοικητοῦ ἡμῶν κ. Κ. Κωνσταντοπούλου, διὰ νόμου ἤρε τὰς ἀπαδούσας εἰς τὴν βυζαντινὴν ἡμῶν παράδοσιν καὶ νομοθεσίαν φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ οὕτως ἀνεκούφισε μεγάλως τὸν ἱερὸν ἡμῶν τόπον. Ὁμολογοῦμεν ὅθεν καὶ δημοσίᾳ τῷ ἀφανῇ τούτῳ τῆς Ἐκκλησίας ἐργάτη πολλὰς χάριτας καὶ εὐχόμεθα πλουσίαν τὴν ἐπ' αὐτὸν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου.

Εὐχαί

Ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου εὐχόμεθα εἰς τοὺς ἐγγύς τε καὶ μακρὰν ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν πλουσίαν τὴν παρὰ Κυρίου εὐλογίαν καὶ προαγωγὴν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν, ἣτις μόνη φέρει τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν καὶ χαρὰν «ἣν οὐδεὶς αἶρει ἀπὸ ἡμῶν» (Ἰωάν. 16. 22).

Συντήρησις κειμηλίων. Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἑθν. Παιδείας συνεκροτήθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Ν. Βέη Ἀκαδημαϊκοῦ, Μ. Μαντουδῆ Δ) τοῦ Γραμμάτων, Λ. Πολίτου Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης, Ἐμ. Πρωτοψάλτου Δ) τοῦ Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους καὶ Στ. Πελεκανίδου Ἐφόρου Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, ἧτις ἐρχομένη εἰς Ἅγιον Ὅρος θὰ περιέλθῃ μετὰ τοῦ Διοικητοῦ αὐτοῦ κ. Κωνσταντοπούλου ὅλας τὰς Ἱ. Μονὰς πρὸς ἐνέργειαν αὐτοψίας καὶ σύνταξιν κοινῆς ἐκθέσεως περὶ τῶν ληπτέων μέτρων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν διαφόρων ἐν αὐτῷ κειμηλίων καὶ χειρογράφων.

Τυπογραφεῖον. Παρακλήθησαν αἱ Ἱ. Μοναὶ ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Ἁγίου Ὁρους νὰ ἐξετάσουν κατὰ πόσον θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀναλάβουν καὶ ἀγοράζουν ἀνάλογον ἀριθμὸν, πρὸς τὰ οἰκονομικὰ αὐτῶν μέσα, βιβλίων ἐκ τῶν ἐκδοθησομένων ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ μοναχοῦ Νεκταρίου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καλυφθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων, τῶν ὁποίων ἢ διάθεσις εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν διατήρησιν αὐτοῦ.

Ἐγκατάστασις τηλεφωνικοῦ δικτύου. Ἡ Διοίκησις τοῦ Ἁγ. Ὁρους εἰδοποίησεν ἐγγράφως τὰς Ἱ. Μονὰς ὅτι κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Β. Ὑπουρ. Ἐξωτερικῶς, ἡ Διεύθυνσις Ο. Τ. Ε. ἐξεδήλωσεν ἔμπροσθεν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐγκατάστασιν συγχρονισμένου τηλεφωνικοῦ δικτύου συνδέοντος τὰς Ἱ. Μονὰς μὲ τὴν Ἱ. Κοινότητα καὶ τὰ ταχικὰ γραφεῖα Καρυῶν καὶ Δάφνης, διαταχθεῖσης τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεως εἰδικῶς συνεργεῖο διὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἐπὶ τούτῳ μελέτην.

Καταπολέμησις δάκου. Συνεπεῖα διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ καὶ Γεωργίας, ἀφίχθη ὁ γεωπόνος τῆς Γεωργικῆς Ὑπηρεσίας Χαλκιδικῆς, κ. Ν. Παπανικολάου, εἰδικὸς περὶ τὰ ἐλαιοκομικὰ, ὅστις περιελθὼν ὁλόκληρον τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ μελετήσας ἐπιτοπίως τὴν κατάστασιν τῶν ἐλαιῶνων ὑπέβαλε τὴν σχετικὴν αὐτοῦ ἐκθεσιν περὶ τῶν ληπτέων μέτρων διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ δάκου, ἐκ τοῦ ὁποίου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καταστρέφεται ὁλόκληρος ἡ ἐλαιοπαραγωγὴ.

Ἐκ παραλλήλου ὁ γεωπόνος καὶ φίλος τοῦ Ἁγίου Ὁρους κ. Ἄντ. Μῆτσος ἐν τῇ ἀγάπῃ του πρὸς τὸν ἱερὸν ἡμῶν τόπον, προσεφέρθη διὰ τοῦ Διοικητοῦ κ. Κ. Κωνσταντοπούλου, νὰ διδάξῃ δωρεὰν ἐν Καρυαῖς εἰς Μοναχοὺς τῶν Μονῶν καὶ ἐξαρτημάτων αὐτῶν τὸν τρόπον καταπολεμήσεως τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν τῶν φυτῶν, ὡς καὶ τὸν τρόπον κλαδεύματος καὶ ἐμβολιασμοῦ τῶν ἐλαιοδένδρων καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων.

ΑΦΙΞΕΙΣ

Τὴν Ἱ. ἡμῶν Μονὴν ἐπεσκέφθησαν οἱ ἑξῆς ἐπισκέπται τοῦ Ἁγ. Ὁρου· κατὰ τὸ παρελθὸν δίμηνον :

R. Stableford, J. Green & J. Brigeman Ἄγγλοι σπουδασταί, Καρ. Ἀλεξιάδης Προϊστάμενος Π. Υ. Ε. Δ. Χαλκιδικῆς, Ἄρχιμ. Ἄρσ. Παπαδόπουλος ἐκ Σάμου, Ν. Παπαδόπουλος γεωπόνος Γεωργικῆς Ὑπηρεσίας Χαλκιδικῆς, Φίλ. Ἁγιαννίδης Ἀστυνόμος Δάφνης, Ν. Ταβουκτσόγλου ἐκ Θεσσαλονίκης, Κ. Γιουλιώτας ἐκ Σιατίστης, Γ. Λαρυγγάκης ἐκ Σκοπέλου καὶ ὁ γεωπόνος Ἄντ. Μῆτσος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Χαρ. Βαμβακᾶν, Γ. Ἀναστασίου, Κ. Μπόνην, Ι. Καρτάλην, Εὐστ. Καρατζᾶν Θεσσαλονίκην, Αἰδ. Ἰο. Παπασταύρου Γιαννιτσᾶ. Ἄργ. Γερούκην μαθ. Ἑκκλ. Σχ. Ἁγ. Ἀναστασίας. Γ. Φλῶρον Κτιστάδες — Ἀγνάντων, Ἱ. Κοκονὸν Κύμην Εὐβοίας. Ἄντ. Πλατανιώτην Πλάτανον Ναυπακτίας. Σᾶς ἐνεγράψαμεν. Ν. Μαρχαντώνην Ἀθήνας. Ἔστειλαμεν αἰτηθὲν τεῦχος καὶ ἐσημειώσαμεν νέαν διεύθυνσιν. Ἄμπα Χάμπτε Μαρίαμ Κωνσταντινούπολιν. Εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς ἐγράψαμεν ταχυδρομικῶς.

ΔΩΡΕΑΙ

Ἐλήφθησαν αἱ ἑξῆς δωρεαὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ παρόντος περιοδικοῦ :

Ἱ. Μονὴ Χελανδαρίου (2α) καὶ οἱ κ. κ. Ἱ. Κορωνάιος Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ Ν. Ἀναγνωστάτος ἐξ Ἀργοστολίου ἀνά 100.000 Δρχ. Ἄρχιμ. Πολύκαρπος Ἡγούμενος Ἁγ. Λαύρας — Καλαβρύτων, μον. Γερβάσιος Ἰβηρίτης, Ν. Κουράσης Δικηγόρος ἐξ Ἀθηνῶν, Κ. Μαργαρίτης Δήμαρχος Σωχοῦ ἀνά 50.000, Ἄρχιμ. Παρθένιος Πολάκης Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἱερ. Μιλ. Μακρίδης ἐκ Θεσβνίκης καὶ Στ. Λουκάκης ἐκ Ν. Μαρμαρᾶ ἀνά 40.000, Ἄρχιμ. Ἀθανάσιος Ἰβηρίτης, ἱεροδ. Βλαδίμηρος Βουραζέρης ἀνά 30.000, Κ. Θεοχάρης ὑποστράτηγος ἐ. ἀ. (3η), ἱερομ. Γεράσιμος Ἀγιοβασιλείτης ἀνά 20.000, μον. Νήφων βιβλιοδέτης (2α), Εὐστ. Καλυφὸς (2α), Ἱ. Τραγέλης ἐξ Ἀγιάσου Μυτιλήνης, ἀνά 15.000, Ἄρχιμ. Ἀρκάδιος Μανωλίδης ἐξ Ἀμμουλιανῆς (3η), μον. Δανιὴλ Καυσοκαλυβίτης ἀνά 10.000 Χρ. Δύσος ἐξ Ἀμυνταίου 5.000 καὶ ἡ Κα Γεωργία Λαζοπούλου ἐκ Μιννεαπόλεως Μιννεσότας (4η) 5 δολλάρια. Πρὸς ἅπαντας ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς.